

Suunnistuskilpailun ympäristöohje

11. Suunnistuskilpailun ympäristöohjeet

Tämä materiaali on yhteenveto-osa laajemmasta "Suunnistuksen ympäristöohje" -materiaalista (ISBN:951-9008-88-8). Suunnistuskilpailun ympäristöohjeet on jaoteltu 11 eri järjestelytoimintojen osa-alueeseen. Aluksi esitetään yleiskaavio kilpailun tärkeimpien toimihenkilöiden vastuualueista ympäristöasioiden huomioimisessa, joita seuraavat yksityiskohtaiset toimintaohjeet. Toimintaohjeet on jaoteltu kahteen luokkaan; 1) Tärkeää sekä 2)

Huomioi tai Huomioi lisäksi. Tärkeiksi luokitellut asiat määrittelevät vähimmäisvaatimukset sille, että kilpailun ympäristöasiat on hoidettu asianmukaisesti. Huomioi lisäksi (tai huomioi) -luokassa olevat toimenpiteet täydentävät ympäristöosaamista ja luovat tapahtumalle lisää ympäristöstatusta. Ohjeiden loppuun on laadittu muistilista suunnistuskilpailun järjestämiseen liittyvistä tärkeimmistä turvallisuuskysymyksistä (kohta 12).

Sisällysluettelo

11	Yhteenveto: Suunnistuskilpailun toimihenkilöiden vastuu ympäristö- ja turvallisuusasioissa	3	11.10.4	Moottorikelkalla ajaminen	
11.1	Ennakkotoimenpiteet	4	11.10.5	Uraverkoston avaaminen ja kunnostus (lumipeitteen aikaan)	
11.1.1	Järjestelyprojektin yleissuunnittelu		11.10.6	Kilpailukeskus	
11.1.2	Kilpailumaaston ja -keskuksen valinta		11.11	Jälkitoimenpiteet	13
11.1.3	Lainsäädännölliset määräykset, viranomaisohjeet ja tarvittavat luvat		11.11.1	Maanomistajien muistaminen	
11.1.4	Yhteistyö maanomistajien ja metsästäjien kanssa		11.11.2	Jälkitarkastus	
11.2	Ratasuunnittelu	6	11.11.3	Toimintojen raportointi ja arviointi	
11.2.1	Arkojen alueiden huomioiminen		11.12	Suunnistuskilpailun turvallisuusohjeet (yhteenveto)	13
11.2.2	Ratojen linjaukset ja riistan suoja-alueet		Lähdeluettelo		14
11.2.3	Rastivälit ja rastipisteet		Liite 1	Suunnistusliiton ja Metsästäjien Keskusjärjestön välinen sopimus	15
11.2.4	Lähtö ja maali		Liite 2	Malli maankäyttölupa-anomuksesta	16
11.3	Ratamestarin toimenpiteet maastossa	8	Liite 3	Malli maankäyttösopimuksesta	17
11.3.1	Rastipukin rakentaminen ja sijoittelu		Liite 4	Suomen Suunnistusliiton ja Metsästäjien Keskusjärjestön kirje suunnistusseuroille ja riistanhoitoyhdistyksille	18
11.3.2	Riistan suoja-alueiden ja arkojen luontokohteiden merkitseminen maastoon		Yhteystietoja		19
11.3.3	Rastien ja viitoitusten purkaminen, maaston jälkitarkastus				
11.4	Ratamestarityön materiaalit	8			
11.5	Kilpailukeskus	9			
11.5.1	Yleissuunnittelu				
11.5.2	Ravintola				
11.5.3	Jätteiden keräys ja lajittelu				
11.5.4	Kenttäkäymälät ja peseytyminen maasto-olosuhteissa				
11.5.5	Paikoitus ja liikenne				
11.5.6	Kilpailukeskuksen purku ja jälkitarkastus				
11.6	Tulospalvelu ja tiedotus	10			
11.7	Kilpailuun ilmoittautuminen	11			
11.8	Kilpailuohjeet, suunnistajien opastaminen oikeanlaiseen toimintaan	11			
11.9	Majoituspalvelut	11			
11.10	Hiihtosuunnistus	12			
11.10.1	Kilpailumaaston valinta				
11.10.2	Uraverkoston ja ratojen suunnittelu				
11.10.3	Latu-urien pohjustaminen ja maaston raivaus (sulanmaan aikaan)				

Suunnistusliiton ympäristöohjelman materiaalit

- Suunnistusliiton ympäristöjärjestelmän kehittäminen. Erkka Laininen, diplomityö. Teknillinen korkeakoulu, vesitalouden laboratorio, Otaniemi, 1999.
- Ympäristö ja ratamestarityö. Ratamestarikouluttajan ohje ja kalvosarja. Moniste. Suomen Suunnistusliitto, 1998.
- Suunnistuskilpailun ympäristöohjeet. Ympäristökäsikirjan ohjeosa, moniste. Suomen Suunnistusliitto, 1999.
- Rasteilla tavataan! Maanomistajille ja metsästäjille suunnattu PR-esite suhdetoiminnan ja lupa-asoiden hoidon tueksi. Laadittu yhteistyössä MTK:n ja Metsähallituksen kanssa. A5, nelivärinen, 16-sivuinen vihkonen. Suomen Suunnistusliitto, 1999.
- Tutkimustuloksia ja kokemuksia suunnistuskilpailun vaikutuksista luontoon. Moniste. Suomen Suunnistusliitto, 1999.

Ympäristöohjelman tuotteita voi tiedustella Suunnistusliitosta: Pekka.Linnainmaa@ssl.fi.

Yhteenveto: Suunnistuskilpailun toimihenkilöiden vastuu ympäristö- ja turvallisuusasioissa

Kilpailunjohtaja

Huolehtii, että ympäristönäkökohdat huomioidaan kilpailukeskuksen valinnassa ja järjestelyjen yleissuunnittelussa.

Suorittaa ympäristöasioiden vastuunjaon, toiminnan organisoinnin ja toteutuksen valvonnan.

Organisoi ja koordinoi kilpailun edellyttämien lupa-asioiden selvittämisen ja huolehtii, että luvat hoidetaan ajoissa kuntoon.

Vastaa, että tapahtuman turvallisuuskysymykset (paloturvallisuus, ensiapu) ovat kunnossa ja että toimitsijoille on annettu ohjeet ja riittävä koulutus turvallisuusasioissa.

Tarkastaa vastuualueiden ympäristö- ja turvallisuussuunnitelmat ja raportoi suunnitelmista ja -toimenpiteistä valvojille.

Organisoi vastuuhenkilöiden ympäristökoulutuksen ja valvoo aputyövoiman koulutusta.

Organisoi valvonnan, jonka avulla varmistetaan että ympäristön suojelemiseksi laadittuja sääntöjä ja ohjeita noudatetaan ja huolehtii, että sääntörikkomukset käsitellään ja rikkomuksiin syyllystyneet kilpailijat suljetaan kilpailusta.

Suorittaa kilpailukeskuksen, paikoitusalueen ja yksityisteiden esi- ja jälkitarkastuksen yhdessä maanomistajan kanssa ja sopii mahdollisten vahinkojen korvaamisesta.

Liittää ympäristötoimintojen suunnittelun ja toteutuksen osaksi kilpailun jälkiraportointia ja suuremmissa tapahtumissa kokoaa erillisen ympäristöraportin vastuualueiden tiedoista.

Kilpailukeskuksen päällikkö

Suunnittelee kilpailukeskuksen toiminnot ja niiden sijoittelun siten, että niistä aiheutuu ympäristölle ja maanomistajalle mahdollisimman vähän vahinkoa ja haittaa.

Välttää tarpeetonta maaston raivausta ja muuttamista.

Suosii uudelleen käytettäviä ja ympäristöystävällisiä rakenteita ja rakennusmateriaaleja.

Varmistaa keskusjärjestelyjen paloturvallisuuden yhdessä palotarkastajan kanssa. Varaa esteettömät kulkutiet hälytysajoneuvoille ja merkitsee ne selkeästi. Huolehtii, että teltoissa ja rakennuksissa on merkitty vähintään kaksi esteetöntä hätäpoistumistietä. Huolehtii riittävästä sammutuskalustosta.

Huolehtii käymälöiden, pukeutumistilojen ja pesupaikkojen kunnosta ja ympäristöystävällisyydestä (omat vastuuhenkilöt).

Huolehtii, että jätteiden keräyspisteitä on riittävästi eri puolella kilpailukeskusta (myös pesutilat ja paikoitusalue!).

Pyrkii järjestämään ainakin syntyvän paperijätteen lajittelun sekä huolehtii jätteen erillisestä kuljetuksesta paperinkeräykseen.

Pyrkii karsimaan tarpeetonta energiankulutusta aiheuttavat laitteet ja toiminnot.

Huolehtii kilpailukeskuksen purkamisesta ja siivoamisesta mahdollisimman pian tapahtuman päättyttyä.

Ratamestari

Selvittää tiedot maaston aroista, suojeluista ja kielletyistä alueista maanomistajilta, metsästäjiltä, viranomaisilta ja luontoharrastajilta.

Laatii ratasuunnitelmat ja valitsee rastipisteet niin, että eläimille, kasvillisuudelle ja maanomistajan omaisuudelle aiheutuu kilpailusta mahdollisimman vähän vahinkoa ja haittaa.

Hyväksyttää ratalinjaukset maanomistajalla sekä tarkat ratasuunnitelmat ratavalvojalla.

Tiedottaa kilpailuohjeissa maaston aroista ja kielletyistä alueista sekä niiden merkinnöistä kartalla ja maastossa.

Huolehtii, että kaikki kielletyt alueet pienimpiä luontokohteita lukuun ottamatta on merkitty kilpailukarttoihin ja että alueet on tarvittaessa merkitty maastoon yhtenäisellä viitoituksella.

Toteuttaa rastien ja viitoitusten rakentamisen mahdollisimman ympäristöystävällisesti sekä huolehtii ratamestarityön materiaalien ympäristöystävällisyydestä ja uudelleenkäyttömahdollisuuksista.

Suorittaa maaston siivouksen ja jälkitarkastuksen, kirjaa syntyneet vahingot ylös ja raportoi niistä kilpailunjohtajalle ja valvojalle.

Suhdetoimintavastaava

Huolehtii neuvotteluista ja lupa-asioiden selvittämisestä sidosryhmien kanssa.

Siirtää keskustelun ratamestarityön ja järjestelyiden yksityiskohdista asiasta vastaavalle kilpailun toimihenkilölle.

Huolehtii yhdessä tiedottajan kanssa kutsuvieraiden kutumisesta ja mielellään toimii itse kutsuvierasisäntänä.

Huolehtii maanomistajien muistamisesta kilpailun jälkeen yhdessä kilpailunjohtajan kanssa.

Kilpailun valvoja ja ratavalvoja

Tarkastavat kilpailumaaston ja aiottujen järjestelyjen sopivuuden.

Varmistavat, että kilpailun järjestämiseen tarvittavat luvat hankitaan riittävän ajoissa maanomistajilta, metsästäjiltä, viranomaisilta ym. asianomaisilta tahoilta.

Tarkastavat, että tarvittavat toimenpiteet on tehty eläinten ja kasvillisuuden suojelemiseksi (erityisesti ratasuunnittelu, rastien sijoittelu ja kiellettyjen alueiden merkitseminen maastoon) ja ettei tapahtuma aiheuta maanomistajille ja paikallisille asukkaille vahinkoa tai haittaa.

Valvovat, että järjestelyt sujuvat kilpailusääntöjen, jokamiehenoikeuksien asettamien velvollisuuksien, yhteistyösopimusten ja muiden ohjeiden mukaisesti sekä suunnittelu- että toteutusvaiheessa ja tarvittaessa puuttuvat järjestelyihin.

Varmistavat että kilpailukeskuksen ja maaston jälkitarkastus on asianmukaisesti suoritettu ja mahdolliset vahingot korvattu.

Tarkastavat kuljetuksia, majoituksia, paikoitusta, saniteettitoimintoja ym. koskevat suunnitelmat.

Ravintolan esimies/emäntä

Edellyttää tavarantoimittajilta ympäristöasioiden huomioimista ja suunnittelee yhdessä toimittajien kanssa keinoja jätteiden määrän vähentämiseksi.

Suosii paikallisia tavarantoimittajia kuljetusten minimoimiseksi.

Valitsee tarjoiluun kestoastioita tai kompostoituvia ja poltettavia kertakäyttöastioita.

Huolehtii ravintolan jätteiden lajittelusta.

Selvittää terveysviranomaisten vaatimukset ja huolehtii niiden toteuttamisesta.

Huolehtii ravintolan paloturvallisuudesta.

Huolehtii puhtaan juoma- ja talousveden saannista.

Organisoi kilpailukeskusalueen siivouksen yhdessä kilpailukeskuksen päällikön kanssa mahdollisimman pian tapahtuman päättyttyä.

Paikoituksen päällikkö

Huolehtii, ettei pellolle paikoitettaessa aiheudu vahinkoa maaperälle (säävaraus).

Miettii yhdessä kilpailunjohtajan tai ympäristövastaavan kanssa kuinka linja-autoja ja täysin autoin kilpailupaikalle saapuvia voidaan suosia.

Varmistaa, että hälytysajoneuvoille varatut poistumistiet pysyvät avoimina.

Lähdön päällikkö

Suunnittelee lähtöviitoituksen, esilähdön, verryttelyalueen, lähtöpaikan ja K-pisteen kulutusta kestäväan maastoon yhdessä ratamestarin kanssa.

Suunnittelee lähdön rakenteet uudelleen käytettävissä olevista materiaaleista ja valmiiksi kaadetuista puista.

Huolehtii lähdön käymälöiden ympäristöystävällisyydestä.

Järjestää rakenteiden purkamisen, alueen siivouksen ja käymälöiden peiton välittömästi kilpailun päättyttyä.

Maalin päällikkö ja tiedottaja

Suunnittelevat yhdessä toimenpiteitä tulospalvelun optimoimiseksi sekä turhan tulostus- ja kopiointitarpeen vähentämiseksi.

Ilmoittautumisten vastaanottaja

Tarjoaa mahdollisuuden ilmoittautumiseen sähköpostilla.
Edellyttää kilpailukutsussa seurakohtaista ilmoittautumista.

Ympäristövastaava (suuret tapahtumat)

Antaa asiantuntija-apua ja kehittää vastuualueiden ympäristö-

suunnitelmat yhdessä vastuuhenkilöiden kanssa.

Huolehtii vastuuhenkilöiden ja aputyövoiman koulutuksesta.

Suunnittelee tapahtuman ympäristömarkkinoinnin.

Laatii kilpailusta ympäristöraportin.

11.1 Ennakkotoimenpiteet

11.1.1 Järjestelyprojektin yleissuunnittelu (vastuu: seura, kilpailunjohtaja, ylisihteeri)

Tärkeää

1) Hanki tietoa ja järjestä seurasi jäsenille koulutusta suunnistukseen liittyvistä ympäristö- ja maastonkäyttöasioista, jokamiehen oikeuden sisällöstä, kilpailusäännöistä, sopimuksista, kilpailunjärjestämis- ja ratamestariohjeista sekä yleisötapahtumiin liittyvistä turvallisuusohjeista.

2) Ota kilpailun projektisuunnitelmaa ja kaiken toiminnan organisointia suunnitellessasi ympäristönäkökohdat huomioon.

3) Vaadi jokaiselta päävastuulliselta selvitys siitä, kuinka ympäristöasiat huomioidaan ko. sektorilla.

4) Huolehdi siitä, että jokaisella vastuualueella on selkeä suunnitelma ympäristötoimenpiteistä ja siitä, kuinka aputyövoiman koulutus tehtäviin hoidetaan hyvissä ajoin ennen kilpailua.

5) Valvo ympäristötoimenpiteiden toteutumista kilpailujärjestelyjen kaikoilla osa-alueilla.

6) Varmista, että tapahtuman turvallisuusjärjestelyt ovat kunnossa ja että toimitsijat tietävät kuinka hätätilanteissa toimitaan. Nimeä turvallisuusasioista vastaava henkilö, jolla ei ole muita vastuutehtäviä ja joka on tapahtuman ajan nopeasti tavoitettavissa paikan päällä.

Huomioi lisäksi

Kehota vastuuhenkilöitä rationalisoimaan toimintaansa, jotta esim. turhat käynnit ja ajot kilpailukeskukseen voitaisiin minimoida.

Osa kilpailukeskuksen ympäristötoiminnoista (mm. jätteiden lajittelu) vaatii osanottajien opastusta toimiakseen. Tämä opastustarve on syytä huomioida aputyövoiman tarvetta kartoittaessa. Hyvätkin ideat saattavat kaatua siihen, ettei kukaan osaa tai ymmärrä toimia niin kuin suunnittelija on ajatellut.

Jos kilpailu on suuri, järjestä kisaorganisaatioon ympäristöasioiden huomioimisesta, toimintojen koordinoinnista, koulutuksesta ja valvonnasta vastaava riittävän osaava henkilö (ympäristövastaava).

11.1.2 Kilpailumaaston ja -keskuksen valinta (vastuu: seura, kilpailunjohtaja, ratamestari)

Tärkeää

1) Ota kilpailumaaston valinnassa huomioon kilpailun ajankohta, osanottajamäärä, eläintiheys ja maaston erityispiirteet.

Vältä erityisesti kevätaikaan järjestämästä kilpailusta maastoissa, joista puuttuu luonnollinen puskurivyöhyke riistaeläimille (laajoihin peltoihin tai yrkkäpiirteeseen maastoon rajoittuvat alueet, vilkkaisiin teihin, ympäröivään vesistöön tai asutukseen rajoittuvat maastot sekä peltojen rikkomat alueet). Huom! Huhtikuun lopun ja toukokuun kilpailuista tulee aina neuvotella metsästäjien kanssa.

Vältä kilpailujen järjestämistä alueilla, joilla on suuri eläintiheys
Vältä suurten kilpailujen järjestämistä maastoissa, jotka ovat luonnostaan kulumiselle herkkiä (esim. jäkäläkankaat ja lehtoalueet).

2) Huomioi ympäristönäkökohdat kilpailukeskuksen valinnassa
Maapohjan kulutuskestävyys, mahdollisuudet keskuksen toimintojen ympäristöystävälliseen toteuttamiseen, arkojen kohteiden suojelu, meluhaitat, järjestelyjen aiheuttamat riskit jne.

Suunnittele kilpailukeskuksen toimintojen toteutus yhdessä maanomistajan kanssa.

11.1.3 Lainsäädännölliset määräykset, viranomaisohjeet ja tarvittavat luvat (vastuu: kilpailunjohtaja)

Tärkeää

1) Alueiden ja kiinteistöjen käyttöluvut, yksityisteiden käyttö (ks. 6.2.1, 6.10)

Yksityiset maanomistajat ja erityisten oikeuksien haltijat, tiehoitokunnat

Valtion maat: Metsähallituksen luontopalveluiden alueviranomaiset (kansallispuistot ym. luonnonsuojelualueet, retkeily- ja erämaa-alueet)

Metsähallituksen metsätalouden alueviranomaiset (valtion metsätalousmaat)

Kaupunkien ja kuntien alueet: kiinteistö-, ulkoilu- ja opetusvirastot (kadut, torit, puistot, ulkoilualueet, koulut)

2) Viranomaisen asettamat liikkumisrajoitukset (luonnonsuojelualueet, puolustusvoimien alueet, ym.) (ks. 6.2.2)

Metsähallituksen luontopalveluiden alueviranomaiset, ympäristökeskukset, kunnalliset ympäristönsuojeluviranomaiset, puolustusvoimien viranomaiset

3) Ilmoitus tapahtuman järjestämisestä (huvi-ilmoitus, ks. 6.4)

Huvi-ilmoitus tehdään poliisipiirin päällikölle.

Suuret tapahtumat ja alkoholitarjoilun järjestäminen edellyttävät huvilupaa, jota anotaan poliisipiiriin päälliköltä. Lupapäätöksessä voidaan antaa ohjeita ja ehtoja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi. Viranomaisvaatimusten selvittämiseksi kannattaa järjestää tapaaminen paikallisen poliisilaitoksen lupayksikön kanssa jo tapahtuman suunnitteluvaiheessa.

Huvi-ilmoitus on maksuton, mutta huvilupa maksullinen.

4) Ilmoitus elintarvikkeiden myynnistä (ks. 6.8)

Ilmoitus elintarvikkeiden myynnistä tapahtumassa on tehtävä kunnan terveydensuojeluviranomaiselle viimeistään kaksi viikkoa ennen tapahtumaa. Ilmoituksen sisältöä koskevista asioista kannattaa olla yhteydessä kunnan terveysviraston terveystarkastajaan.

5) Majoitus- ja ravitsemistoiminnan aloittamisilmoitus huviluvan yhteydessä sekä anniskelulupa lääninhallituksesta mikäli aiotaan järjestää keskioluttarjoilua

Anniskeluluvan käsittelyn kesto on n. 6-8 viikkoa

Lupapäätös on maksullinen (myös kielteinen päätös)

6) Opasteet, liikennemerkkit ja liikenteen ohjaus (tie- ja poliisiviranomaiset, ks. 6.11)

Nopeusrajoitukset: suunnistajien turvallisuus, riistaeläinten juokseminen tielle

Liikenteen ohjaus ja pysäköinti (paikoitus tien varteen, teiden sulkeminen ym.)

7) Melu-ilmoitus (ks. 6.4)

Mikäli tapahtumasta aiheutuva melu saattaa häiritä lähistöllä asuvia tai oleskelevia, on tapahtumasta tehtävä melu-ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

8) Ilmoitus tilapäisestä leirintäalueesta (ks. 6.12)

Jos tilapäistä majoitusta järjestetään yli 100 hengelle teltoissa ja/ tai matkailuvaunuissa, on asiasta tehtävä ilmoitus sijaintikunnan leirintäalueviranomaiselle viimeistään kolme kuukautta ennen tapahtumaa.

9) Pesupaikan jätevesien laskeminen tai imeyttäminen (ks. 6.9)

Jätevesien laskeminen tai imeyttäminen saattaa vaatia kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen luvan.

10) Jätelain- ja asetusten vaatimukset (ks. 6.5)

Jätelainsäädäntö edellyttää tapahtuman järjestäjältä jätteen syntymisen ennaltaehkäisyä, jätteen lajittelua ja hyötykäyttöä sekä tapahtuma-alueen siivoamista.

Jätteen määrää voi vähentää ennakkoon edellyttämällä tavarantoimittajilta suuria pakkauskokoja ja yksittäispakattujen tuotteiden välttämistä.

Suurissa tapahtumissa kannattaa tehdä jätehuoltosopimus paikallisen jätehuoltoyrityksen kanssa ja selvittää kuinka jätteen lajittelu on mahdollista toteuttaa.

11) Paloturvallisuus (ks. 6.6)

Avotulen sytyttäminen vaatii maanomistajan luvan. Metsäpalovaaran aikaan ei tulta saa sytyttää edes maanomistajan luvalla.

Yleisötapauksesta tulee ilmoittaa kunnan päivystävälle palotarkastajalle, jonka kanssa tarkastetaan tapahtuman paloturvallisuus. Ilmoitus on hyvä tehdä 2-3 viikkoa ennen tapahtumaa.

11.1.4 Yhteistyö maanomistajien ja metsästäjien kanssa (vastuu: seura, kilpailunjohtaja, suhdetoimintavastaava, ratamestari)

Tärkeää

1) Suunnittele seurasi maastonkäytön hallinta

Laadi pitkäntähtäimen maastonkäyttösuunnitelma (kartoitus, tapahtumien järjestäminen).

Kokoa sidosryhmärekisteri (maanomistajat, metsästäjät, viranomaiset, luontoharrastajat).

Valvo muiden seurojen toimintaa seuran omilla kartoilla.

Rauhoita maasto suurten kilpailujen jälkeen.

2) Valmistele kontaktit maanomistajiin ja metsästäjiin

Valitse oikea henkilö hoitamaan kontaktit maanomistajiin ja metsästäjiin.

Pidä suhteita jatkuvasti yllä.

Käytä henkilökohtaista kontaktia.

3) Sovi alueiden, kiinteistöjen ja maaston käytöstä tapahtumakohtaisesti

Sovi alustavasti maanomistajien kanssa alueella tapahtuvasta suunnistustoiminnasta jo kartoituksen suunnitteluvaiheessa.

Hanki kilpailuihin ja kuntorasteihin aina tapahtumakohtainen lupa ja varmistu myös maaston käyttömahdollisuudesta.

Kerää maanomistajilta tietoa luonnon ja omaisuuden suojelusta ja merkitse tiedot ratamestarin teemakartalle.

Suorita käytettyjen alueiden esi- ja jälkitarkastus ja sovi mahdollisten vahinkojen korvaamisesta etukäteen.

Lupa-asioiden selvittäminen on edellytys kilpailuluvan hakemiselle.

4) Sovi tapahtumasta ja tarvittavista järjestelyistä metsästysoikeuden haltijoiden kanssa

Varmista yhteistyö kevätkaikaan ja hirvenmetsästyskaudella tai sen alla järjestettävissä tapahtumissa.

Selvitä toiminta riistavahingon sattuessa.

5) Hanki tarvittaessa tietoa karuhavainnoista riistanhoitoyhdistysten petoeläinyhdistyksiltä

6) Pyydä tiehoitokunnan lupa yksityisteiden käyttöön

Sovi tien käyttökorvauksesta ja mahdollisten vahinkojen korvausperusteista etukäteen.

Suorita tien esi- ja jälkitarkastus yhdessä tiehoitokunnan edustajan kanssa. Käytä tarvittaessa puolueetonta arvioijaa.

7) Selvitä muut maastossa samaan aikaan järjestettävät tapahtumat

8) Älä järjestä tapahtumaa ilman tärkeimpien maanomistajien ja metsästysoikeuden haltijoiden suostumusta.

Suunnittele seurasi maastonkäytön hallinta

Tee seuralle oma pitkäntähtäimen suunnitelma kartoituksesta ja tapahtumien järjestämisestä. Neuvottele maanomistajien ja metsästysoikeuden haltijoiden kanssa sekä kartan tekemisestä että tulevasta tapahtumasta (kuntorastit ja harjoituskäyttö mukaan lukien) ja pyri saamaan heidän alustava suostumuksensa kaikelle toiminnalle samalla kertaa. Näin välttyt monilta ongelmilta ja pystyt viestimään maanomistajille ja metsästäjille seurasi pidemmän aikavälin tavoitteista. Tällöin suunnistajien tarpeet tulevat huomioiduiksi esim. maanomistajan suunnitellessa metsänsä hakkuita. Huom: Alustava maastonkäytöstä sopiminen ei vapauta tapahtumakohtaisen luvan pyytämisestä.

Kokoa rekisteri tärkeistä sidosryhmien yhteystiedoista (seuran käytössä olevien maastojen maanomistajat ja heidän omistamansa alueet, metsänhoitoyhdistykset, metsästysoikeuden haltijat, viranomaiset, luontojärjestöt ja luontoharrastajat, Lapissa jäkälän kerääjät, yms.). Pidä rekisteri ajan tasalla! Tiedot maanomistajista ja heidän omistaan alueista saa Maanmittauslaitoksen

maanmittaustoimistoista (yhteystiedot liitteessä).

Luovuttaessasi karttaa eteenpäin muiden seurojen ja suunnistajien käyttöön muista mitä seurasi on sopinut maaston käytöstä maanomistajien ja metsästäjien kanssa. Velvoita karttaa ostavat tahot keskustelemaan tapahtumien järjestämisestä seurasi maastonkäytöstä vastaavan henkilön kanssa. On suositeltavaa, että seuran oma kontaktihenkilö on mukana neuvottelemassa maanomistajien ja metsästäjien kanssa myös silloin, kun muut seurat järjestävät tapahtumia kartalla. Suunnittele maastojen käyttö siten, ettei suuria kilpailuja järjestetä samalla alueella peräkkäisinä vuosina, jotta maasto pääsee toipumaan kilpailun rasituksista. Sopiva väli suurille kilpailuille on vähintään kolme vuotta (ks. 5.5).

Valmistele kontaktit maanomistajiin ja metsästäjiin

Mieti kuka seurasta asioi maanomistajien ja metsästäjien kanssa. Suhdetoiminnasta vastaavan on hallittava kartoitukseen, kilpailujen järjestämiseen ja ratamestarityöhön liittyvät asiat. Hänellä on oltava hyvät tiedot suunnistustoiminnan vaikutuksista luontoon sekä siitä, kuinka nämä vaikutukset voidaan minimoida yhteistyössä maanomistajien ja metsästäjien kanssa. Kaikkein tärkeimmät yhteyshenkilön ominaisuudet ovat neuvottelutaito ja muut sosiaaliset kyvyt. Suhdetoimintahenkilö voi toimia ensimmäisen kontaktin ottajana sidosryhmien suuntaan. Kilpailujärjestelyjen yksityiskohtia koskevissa neuvotteluissa ratamestarin ja kilpailunjohtajan tulisi kuitenkin aina olla mukana. Käytä maanomistajien kanssa asioidessasi mieluiten henkilökohtaista kontaktia. Pyri pitämään jatkuvasti suhteita yllä seurasi toiminnan kannalta tärkeimpiin maanomistajiin.

Sovi alueiden, kiinteistöjen ja maastonkäytöstä maanomistajien kanssa tapahtumakohtaisesti

Pyydä maanomistajalta lupa kilpailukeskuksen, paikoitusalueiden, lähdön ja maalin sekä viitoitusten vaatimien alueiden ja kiinteistöjen käyttöön sekä maastoon tehtävien rakenteiden (rastipukit, viitoitukset, sillat, yms.) pystyttämiseen. Varmistu lisäksi kilpailumaaston käyttömahdollisuudesta. Tärkeimpien maanomistajien osalta suostumus on hyvä pyytää kirjallisena. Yksityisten maanomistajien ohella saattaa maanomistajana olla valtio, kaupunki tai kunta. Yhteistyötahoina ovat tällöin esim. Metsähallituksen luontopalveluiden alueviranomaiset (kansallispuistot ym. luonnonsuojelualueet, retkeilyalueet ja erämaa-alueet) tai Metsähallituksen metsätalouden alueviranomaiset (valtion metsätalousmaat) sekä kiinteistö-, ulkoilu- ja opetusvirastot (kuntien ja kaupunkien kiinteistöt ja alueet).

Selvitä maanomistajilta maaston arat alueet ja sovi näiden kohteiden suojelemisesta. Hyväksytä ratalinjaukset. Kerro millaisia rasteja ja rakenteita aiot maastoon, kilpailukeskukseen sekä lähtöön ja maaliin pystyttää. Pyydä lupa maaston ja kilpailukeskuksen mahdolliseen raivaukseen ja sovi erikseen elävien puiden kaatamisesta rastipukeiksi (elävien puiden käyttöä rastipukkien rakennusmateriaalina tulee välttää). Selvitä maastossa olevat maanomistajalle tärkeät rakenteet (kivaidat ja muut aidat, piikki-langat, kaivetut ojat, yms.) ja sovi näiden kohteiden suojaamiseksi tehtävistä toimenpiteistä. Varmista maanomistajalta etteivät ratasuunnitelmat, viitoitukset tai kilpailun toiminnot aiheuta häiriötä laiduntaville kotieläimille.

Suorita käytettävien alueiden esi- ja jälkitarkastus (kilpailukeskus, paikoituspelto, rakenteet ja maaston arat alueet) yhdessä maanomistajan kanssa ja sovi etukäteen mahdollisten vahinkojen korvaamisesta kirjallisesti lupasopimuksessa. Käytä tarvittaessa mukana puolueetonta arvioijaa. Kilpailukeskuksen ja paikoituspellon käytöstä voidaan sopia jo etukäteen jokin korvaussumma. Tällöin kannattaa pyrkiä sopimaan asia niin, että etukäteen sovittu korvaus kattaa myös kilpailun alueille aiheuttamat (ainakin lievät) vahingot. Muista, ettei maanomistajalla ole oikeutta vaatia korvausta metsänsä käyttämisestä suunnistukseen! Korvaus maastonkäytöstä tulee kysymykseen vain silloin, jos maanomistajan omaisuudelle tai elinkeinolle on aiheutunut vahinkoa kilpailun seurauksena.

"Ennen kilpailun hakemista on hankittava maanomistajilta ja oikeuksien haltijoilta luvat kilpailukeskuksen, lähtö-, maali- ja paikoitusalueiden käyttöön sekä varmistauduttava varsinaisen kilpailumaaston käyttömahdollisuudesta." (Suunnistuksen lajisäännöt 1998, 6.24.)

Maankäyttölupa-anomus ja sopimusmallit on esitelty liitteissä 2 ja 3.

Sovi tapahtumasta ja tarvittavista järjestelyistä metsästys oikeuden haltijoiden kanssa

Ole yhteydessä metsästys oikeuden haltijoihin esim. paikallisten metsästysseurojen tai riistanhoitoyhdistyksen kautta. Kerää tietoa riistan oleskelualueista ja määrästä sekä sovi yhdessä metsästäjien kanssa toimenpiteistä riistaeläinten suojelemiseksi. Käy läpi vaihtoehtoiset ratalinjaukset ja riistan suoja-alueet. Ole valmis kompromisseihin. Sovi metsästys oikeuden haltijoiden kanssa myös riistanajon ja riistaraportoinnin tarpeesta. Huolehdi siitä, että metsästäjiin on saatavissa nopea yhteys kilpailun kuluessa, mikäli maastossa tavataan loukkaantunut eläin ja että miehitys jäljityspartioon on olemassa.

Eläinten suojelemiseen tähtäävien toimenpiteiden ja metsästäjien kanssa tehtävän yhteistyön merkitys korostuu seuraavissa tapauksissa:

- Keväällä eläinten lisääntymisaikaan järjestettävissä kilpailuissa (huhtikuun lopusta juhannukseen maantieteellisestä sijainnista riippuen). Ks. Suunnistusliiton ja Metsästäjien Keskusjärjestön yhteistyösopimus
- Hirvenmetsästysaikaan ja hirvenmetsästystä edeltävänä viikonloppuna järjestettävissä kilpailuissa (hirvenmetsästysaika alkaa koko Suomessa syyskuun viimeisenä lauantaina ja päättyy joulukuun puolivälissä)
- Kun takana on pitkä kuiva kausi tai sää on erityisen lämmin (eläinten stressiherkkyys kasvaa, jolloin varotoimenpiteenä esim. suoja-alueet voidaan suunnitella normaalia suuremmiksi)

Mikäli kilpailun kuluessa maastossa löydetään kuollut tai vahingoittunut hirvi tai peura, on asiasta välittömästi ilmoitettava poliisiviranomaisille ja Suunnistusliittoon. Metsästyslain mukaan kuolleen löydetty riistaeläin kuuluu alueen metsästys oikeuden haltijalle, jos tällä on oikeus metsästää samanlainen riistaeläin alueella. Muussa tapauksessa eläin kuuluu valtiolle (ks. 6.3).

Karhuhavainnot

Lisääntyneet karhuhavainnot ovat herättäneet huolta suunnistuksen harrastajissa. Ajantasaista tietoa karhujen liikkeistä saa riistanhoitoyhdistysten petoyhdistymiehiltä. Liitteessä 4 on esitetty Suunnistusliiton ja Metsästäjien Keskusjärjestön kirje suunnistusseuroille ja riistanhoitoyhdistyksille. Riistanhoitoyhdistysten yhteystiedot löytyvät käsikirjan lopusta.

Pyydä tiehoitokunnan lupa yksityisteiden käyttöön

Pyydä lupa yksityisteiden käyttöön ao. tiehoitokunnalta. Hoitokunta saattaa vaatia tien käyttömaksua, joka ei kaikissa tapauksissa ole lainmukainen (ks. 6.10). Kohtuulliseen korvaukseen on kuitenkin parempi suostua, varsinkin jos samalla voidaan sopia siitä, ettei kilpailun järjestäjä ole vastuussa tien käytön mahdollisesti aiheuttamista vaurioista.

Mikäli yksityistietä saa käyttää sillä ehdolla että syntyneet vahingot korvataan, tarkasta käytettävän yksityistien kunto sekä siltarummut, yms. tien rakenteet yhdessä tieosakkaan tai tiehoitokunnan edustajan kanssa. Kirjaa havainnot yhteiseen tarkastuspöytäkirjaan. Käytä tarvittaessa mukana puolueetonta arvioijaa. Kilpailun jälkeen suoritetaan yhteinen jälkitarkastus ja todetaan mahdolliset vahingot. Muista sopia korvausperiaatteista etukäteen, mieluiten kirjallisesti.

Selvitä muut maastossa samaan aikaan järjestettävät tapahtumat

Selvitä hyvissä ajoin maanomistajalta ja eri järjestöiltä onko maastossa samana päivänä muita tapahtumia, jotka saattavat vaikuttaa kilpailun järjestelyihin.

Älä järjestä tapahtumaa ilman maanomistajien ja metsästys oikeuden haltijoiden suostumusta

Älä koskaan järjestä tapahtumaa ilman tärkeimpien maanomistajien ja metsästys oikeuden haltijoiden suostumusta. Ylipääsemättömässä ristiriitatilanteessa kiistakysymykset tulee antaa neuvoteltavaksi keskusjärjestötasolle. Tämä ei kuitenkaan koske kuin poikkeustapauksia. Pääsääntönä on, että kilpailun järjestämistä koskevat kysymykset ratkaistaan paikallisella yhteistyöllä (ks. Suunnistusliiton ja Metsästäjien Keskusjärjestön yhteistyösopimus, Liite 1).

Huomioi lisäksi

Kerro maanomistajalle suunnistustoiminnasta ja siitä mitä kilpailun järjestäminen hänen maallaan tarkoittaa. Informoi maanomistajaa suunnistuskilpailun luonnolle aiheuttamista vaikutuksista. Kerro minkä toimenpiteiden avulla luonto ja maanomistajan intressit otetaan huomioon ja kuinka maanomistaja voi osallistua kilpailun suunnitteluun. Apuna maanomistajien ja metsästäjien lähestymisessä toimii Suunnistusliiton tuottama PR-esite "Rasteilla tavataan!". Tarjoa maanomistajalle mahdollisuutta saada syntyviä karttoja käyttöönsä, jolloin kartan tekemisestä on hyötyä myös maanomistajalle. Kartasta voi olla suurta apua mm. metsänhoidon ja metsästyksen tarpeisiin (ks. 8.2).

11.2 Ratasuunnittelu

11.2.1 Arkojen ja kiellettyjen alueiden huomioiminen (vastuu: ratamestari)

Tärkeää

1) Laadi kilpailumaastosta ratamestarin teemakartta (ks. luku 9) Kokoa kartalle tiedot maaston suojele- ja muista aroista alueista, nuorista taimikoista, riista- eläinten oleskelupaikoista ja kasvillisuuden kannalta aroista kohteista yhteistyössä maanomistajan, metsästys oikeuden haltijoiden, ympäristöviranomaisten ja paikallisten luontoharrastajien kanssa.

Selvitä alueiden luonne (esim. luonnonsuojelualueiden liikkumisrajoitukset, herkkä aika lintujen pesimisen suhteen) ja suunnittele radat siten, etteivät ne vahingoita näitä alueita. Säilytä kokoamasi tiedot kartalle merkittynä tulevia tapahtumia varten. Pyri kokoamaan vastaava teemakartta kaikista seuran käytössä olevista maastoista.

2) Suojaa maaston arat alueet

Vältä ratasuunnittelussa maaston arimmat alueet ja luontokohteet. Merkitse alueet karttaan kielletyiksi alueiksi ja ne ympäröi ne tarvittaessa maastoon yhtenäisellä viitoituksella.

Luontokohteista huomioidaan myös helposti häiriintyvien lintulajien pesät ja pesimisalueet. Pienimpiä alueita (esim. metsäkanalintujen pesät) ei tarvitse merkitä karttaan, mutta maastossa ne voidaan ympäröidä kielletyn alueen nauhalla.

Muista, että ratamestari pystyy omalla suunnittelutyöllään vaikuttamaan huomattavasti siihen, asettuvatko kilpailijat reiteillään alttiiksi kielletylle alueelle joutumiseen. Kilpailijoiden omantunnon

ja sääntöjen noudattamisen varaan tulee ratamestarityössä laskea niin vähän kuin mahdollista. Ratamestarityön virhe on esimerkiksi se, että oikaisemalla kielletyn alueen lävitse kilpailija saavuttaa selvän ajansäästön.

Katso viereisen sivun esimerkkiote ratamestarin teemakartasta.

11.2.2 Ratojen linjaukset ja riistan suoja-alueet (vastuu: ratamestari)

Tärkeää

1) Suunnittele radat yhdensuuntaisiin käytäviin

Radat suunnitellaan lähtemään samaan suuntaan ja ne asetetaan kulkemaan yhdensuuntaisiin käytäviin kohtaavia rastivälejä välttämällä (ks. luku 9). Tällöin lähtevät kilpailijat ajavat hirvet pois kilpailumaastosta. Kun kohtaavia ratasuuntia ei ole, riistaeläimet eivät törmää jatkuvasti uusiin suunnistajiin. Tämä vähentää eläinten stressiä ja antaa niille mahdollisuuden päästä suoja-alueille.

2) Jätä riistalle suoja-alueita käytävien väliin

Käytävien väliin jätetään suoja-alueita mieluiten riistaeläinten suosimille suojaisille oleskelualueille (esim. ravinteikkaat niitty- ja suomaat). Suoja-alueet suunnitellaan yhdessä metsästys oikeuden haltijan kanssa. Suoja-alueet merkitään karttaan kielletyiksi alueiksi ja ne ympäröidään maastoon tarvittaessa yhtenäisellä viitoituksella.

3) Sovi ratalinjauksista maanomistajien ja metsästäjien kanssa Ratalinjaukset hyväksytetään maanomistajilla ja metsästys-oikeuden haltijoilla. Ole valmis kompromisseihin.

Huomioi lisäksi

Suoja-alueiden tulee olla riittävän kokoisia (väh. 400m x 400m, ks. 5.3.8).

Rastivälit suunnitellaan siten, etteivät ne kulje edes riistan suoja-alueiden rajoja pitkin.

Hirviä on lähes mahdotonta saada pysymään suoja-alueilla, elleivät ne ole useiden satojen hehtaarien suuruisia. Siksi ratasuunnittelussa tulisi pyrkiä siihen, että ensimmäiset kilpailijat ajavat hirvet turvaan pois kilpailumaastosta.

Kaikkein suurimmissa tapahtumissa (lähinnä Jukola) tulee harkita riistanajoa hirville yhteistyössä metsästäjien kanssa.

11.2.3 Rastivälit ja rastipisteet (vastuu: ratamestari)

Tärkeää

1) Suojaa heikosti kulutusta kestävä maastonkohdat
Vältä rastivälien ja rastipisteiden sijoittamista seuraaviin heikosti kulutusta kestäviin maastonkohtiin:

Jäkälää ja sammalta kasvavat kalliot ja jäkäläkankaat
Ruohovaltaiset rehevät lehdot ja lehtoniityt
Kosteikot ja märät suotyyppit

Jyrkät rinteet

2) Parhaiten kulutusta kestäviä maastotyyppiejä ovat
Heinäniityt ja vanhat laidunmaat
Mustikka- ja sammaltyyppin sekä puolukkatyyppin kankaat

Huomioi lisäksi

Rastin oikea sijoittelu on tärkein asia vaurioiden välttämiseksi. Suosi rastipisteissä kulutuskestäviä maastotyyppiejä. Huomioi rastialueen kulutuskestävyys erityisesti silloin, kun suunnittelet kiintorastien sijaintia. Kiintorastit tulisi aina sijoittaa kovalle ja kestäväälle maalle. Pisteitä tulisi muuttaa riittävän usein (mielellään vähintään kerran vuodessa).

Suunnittele kilpailua varten riittävän monta eri rataa, jotta jokaista rastia kohden tulisi mahdollisimman pieni kuormitus. Jos rastin läheisyydessä on jäkäläkasvillisuutta, saattaa vaurioita syntyä jo 50 suunnistajan käynnistä rastilla (ks. 5.5.3).

Hajauta rastivälit käytävän sisälle siten, että eri radat eivät kasaannu käyttämään samoja uria (=reitINVALintoja). Tehokkaiden hajontamenetelmien suosiminen suurissa viestikilpailuissa on

suositeltavaa kulutusvaikutuksen pienentämiseksi.

Kuntorastien ratamestarityö:

Suurimpien kaupunkien lähialueilla virkistyskäytön aiheuttama maastojen kuluminen on paikoin muodostunut jo ongelmaksi. On suositeltavaa, että suunnistusalueet koordinoivat maastonkäyttöä vilkkaimmilla ulkoilualueilla rajoittamalla samassa maastossa vuosittain järjestettävien tapahtumien määrää.

Tällaisilla alueilla kuntorastien ratamestareiden tulee olla yhteydessä samassa maastossa samana vuonna aiemmin järjestettyjen tapahtumien ratamestareihin ja suunnitella radat ja rastipisteet toisenlaisiksi kestokulutuksen ehkäisemiseksi. Suunnistavan Uudenmaan alueella on selviä merkkejä siitä, että tällaisiin toimenpiteisiin on syytä ryhtyä, jotta esim. Nuuksion alueella voitaisiin jatkossakin suunnistaa ilman viranomaisten asettamia rajoituksia.

11.2.4 Lähtö ja maali (vastuu: ratamestari, lähdön päällikkö, kilpailukeskuksen päällikkö)

Tärkeää

1) Laadi lähtöviitoitus polkuja, teitä ja kulutuskestävää maastoa pitkin (vanhat pellot ja laidunmaat, mustikka- ja puolukkatyyppin kankaat). Vältä tarpeetonta maaston raivautusta.

2) Muista kiertää viljellyt pellot, istutukset ja taimikot. Vältä häiriön aiheuttamista paikallisille asukkailla. Laadi lähtöviitoitus siten, ettei kilpailijoiden kulusta aiheudu häiriötä eläimille (laiduntavat eläimet, riistaeläimet, pesivät linnut jne.).

3) Sijoita esilähtö, lähtöpaikka ja K-piste kulutuskestävään maastoon.

4) Lähdön käymälät:

Selvitä mahdolliset terveydenhuolto- ja ympäristöviranomaisten vaatimukset käymäläjärjestelyjen suhteen.

Suunnittele hygieniavaatimukset täyttävä käymäläratkaisu ja huolehdi käymälän kunnosta

kilpailun kuluessa (käsienpesuvesi ei ole pahitteeksi lähdön käymälässäkään!).

Ehkäise bakteerien ja ravinteiden suotautuminen vesistöön.

Mikäli lähdöissä käytetään siirrettäviä käymälöitä, joiden on tarkoitus olla useamman päivän ajan samassa paikassa (esim. rastiviikot), varmista, että käymälöiden välityhjennys voidaan tarvittaessa suorittaa loka-autolla.

Peitä käymälä huolellisesti kilpailun jälkeen tai järjestä ulosteiden poiskuljetus.

5) Sijoita maaliviitoitus ja maali kulutuskestävälle pohjalle (esim. hiekkakenttä tai pelto).

Huomioi lisäksi

Sijoita yleisö, media ja lämmittelyalue kulutuskestävälle alueelle.

Laadi lähdön rakenteet hakkuujätteestä, kaatuneista puunrungoista sekä kestokäyttöisistä laudoista, teltoista, lainapeitteistä, yms. materiaaleista.

Vältä käyttämästä jyrkässä rinteessä sijaitsevia viimeisiä rasteja ja viitoitusta (turvallisuus ja maaston kuluminen). Hajauta viimeisiä rastivälejä / rastipisteitä riittävästi, jotta kuormitus ei kasaudu samoihin kohtiin.

Järjestä maalissa numerolappujen keräys. Säilytä ainakin hakaneulat ja jos mahdollista, käytä paperinumerolappuja uudelleen jossain epävirallisemmassa tapahtumassa. Varmista numerolappuja hankkiessasi niiden kierrätyskelppoisuus ja huolehdi lappujen päätyemisestä paperinkeräykseen, jos et voi käyttää niitä uudelleen. (On huomattava, että esim. Jukolan ja rastiviikkojen tyyliin kuuluu se, että numerolapun saa pitää. Monille kilpailijoille lapulla on arvoa muistona kilpailusta.)

11.3 Ratamestarin toimenpiteet maastossa

11.3.1 Rastipukin rakentaminen ja sijoittelu (vastuu: ratamestari ja apulaiset)

Tärkeää

1) Muista, että rastipukin rakentamiseen tarvitaan maanomistajan lupa riippumatta siitä, käytetäänkö pukin materiaalina elävää puuta.

2) Käytä rastipukin materiaalina mieluiten hakkuujätettä tai kaatuneita puita. Vältä elävien puiden kaatamista ja tarpeetonta oksien raivausta. Muista, että elävän puun kaatamiseen sekä maaston ja oksien raivaamiseen on aina saatava maanomistajan lupa. Neuvottele maanomistajan kanssa elävien puiden käyttämisestä ottaen huomioon metsänhoidolliset näkökulmat (metsän harvennus yms.).

3) Älä iske nauvoja eläviin puihin. Se tuo helposti huonoa mainosta suunnistukselle.

Huomioi lisäksi

Rakenna rastipukki siten, että se sulautuu ympäröivään luontoon (ns. maapukit).

Vältä leimasinalustan ja rastipukin kiinnityksessä turhaa kiinnitysmateriaalin (teipin ja narun) kulutusta. Pukin naulaaminen

kasaan on monessa tapauksessa paras ja helpoin ratkaisu (kunhan ei naulata pukkia eläviin puihin kiinni). Pukin voi monesti myös tukea kivenkoloon ja varmistaa rakenteen jäämäkkyuden parilla suurella kivellä.

Sijoita rasti siten, että kilpailijoilla on väljästi tilaa leimata. Näin ehkäiset rastin lähiympäristön kulumista.

Vältä rastin sijoittamista paikkaan, jossa kilpailijoiden liikkuminen voi aiheuttaa maaston suurta kulumista (esim. jäkäläkasvustoa rastin vieressä, ilmeinen mahdollisuus sammalen irtoamiseen rinteessä, rasti sijoitettu mären suon keskelle). Rastin sijoittamista suunnitellessasi ota huomioon kilpailijoiden tulosuunta rastille.

Sijoita juomarasti sellaiseen maastonkohtaan, josta juomamukit on helppo siivota pois.

11.3.2 Riistan suoja-alueiden ja arkojen luontokohteiden merkitseminen maastoon (vastuu: ratamestari ja apulaiset)

Tärkeää

1) Luonnonsuojelualueet sekä muut arvokkaat ja arat alueet merkittään karttaan ja maastoon kilpailusääntöjen sekä järjestäjän erityisohjeiden mukaisesti.

2) Arvokkaat yksittäiset luontokohteet ja riistan suoja-alueet merkitään maastoon selkeästi erottuvalla yhtenäisellä viitoituksella mikäli kilpailijoilla on selvä mahdollisuus joutua em. alueille.

3) Muista, että yksikin riistan suoja-alueelle eksynyt kilpailija voi pelästyttää eläimen takaisin kilpailumaastoon.

11.3.3 Rastien ja viitoitusten purkaminen, maaston jälkitarkastus (vastuu: ratamestari ja apulaiset)

Tärkeää

1) Pura rastipukki ja siisti rastialue roskista (juomarastin mukit kerättävä kauempaakin kilpailijoiden lähtösuunnassa). Aseta tavoitteeksi, ettei rastipisteeseen tuleva maallikko huomaa, että paikassa on ollut suunnistuskilpailun rasti.

2) Poista kaikki viitoitukset (yhtenäiset ja krepitetty) täydellisesti maastosta. Erityisen tärkeää on poistaa kaikki muoviset roskat (viitoitukset, rastipukin kiinnityksessä käytetyt teipit, muovikuitunauhat). Näiden materiaalien kulkeutuminen puunjalostuslaitoksiin voi aiheuttaa tuotannolle suurta haittaa. Puun ympärille sidottu muovikuitunaru uppoaa kasvavan puun sisään ajan kuluessa.

3) Suorita maastossa jälkitarkastus, jossa kirjataan kasvillisuudelle ja maanomistajan omaisuudelle aiheutuneet vahingot. Raportoi tulokset kilpailunjohtajalle ja maanomistajalle. Vahingot korjataan mahdollisuuksien mukaan tai maanomistajalle maksetaan vahingoista korvaus etukäteen sovitun käytännön mukaisesti.

Huomioi lisäksi

Poista viitoitukset siten, että voit helposti käyttää viitoitusmateriaalia uudelleen (yhtenäinen viitoitus rullalle, krepisuikaleet nippuihin tms.).

11.4 Ratamestarityön materiaalit

(vastuu: ratamestari ja apulaiset)

Huomioi

Rastipukin rakentamisesta ks. 11.3.1.

Viitoitusmateriaalin koostumusta tärkeämpää on sen uusiokäyttöisyys. Luo viitoitusnauhalle sellainen käyttötapa, jossa viitoitus on helppo asentaa, purkaa ja käyttää uudelleen.

Juomarastin mukeina tulisi suosia muovimukien sijasta paperi- tai pahvimukeja, jotka voidaan kerätä talteen poltettaviksi, mikäli jätteen hyötykäyttö polttamalla on mahdollista. Muista varmistaa, että mukit todella päätyvät polttolaitokseen eivätkä muun jätteen mukana kaatopaikalle.

Kartta- ja korttimuovien kulutus on vuositasolla melkoista

(kansallisissa kesäsuunnistuskilpailuissa tehdään vuosittain pitkälti yli 100 000 suoritusta). Teknisiä ratkaisuja, jotka mahdollistaisivat karttamuoveista luopumisen (vedenkestävä karttamateriaali, jossa ratapainatus pysyy) kehitellään aktiivisesti eri puolilla suunnistavaa maailmaa. On huomattava, että tämän ratkaisun pitäisi olla edullisempi ja ympäristöystävällisempi, jotta siihen kannattaisi siirtyä. Yhtenä vaihtoehtona voisi kokeilla kilpailijoiden itse tuomaan suojamuoviin siirtymistä Ruotsin mallin mukaisesti. Tällöin kilpailukutsussa ilmoitettaisiin tarvittavan karttamuovin koko. Järjestelmä vaatisi myös sitä, että kilpailupaikalta olisi mahdollisuus ostaa karttamuoveja.

11.5 Kilpailukeskus

11.5.1 Yleissuunnittelu (vastuu: kilpailunjohtaja, kilpailukeskuksen päällikkö)

Tärkeää

1) Valitse keskuksesi kulutusta kestävä alue (hiekkakenttä, pelto tms.).

2) Suojaa keskusalueen arvokkaat luontokohteet ja maanomistajan omaisuus (pihamaat, istutukset, viljelykset, jne.) merkitsemällä ne maastoon kielletyksi alueeksi.

3) Varaa esteettömät kulkutiet hälytysajoneuvoille ja merkitse ne selkeästi.

Huomioi lisäksi

Muista, että keskusalueen kulutusta voit ohjata toimintojen sijoittelulla (ihmisten liikkuminen).

Vältä tarpeetonta maaston muuttamista ja kasvillisuuden raivaamista.

Käytä kilpailukeskuksen pystytyksessä lainattavia, vuokrattavia tai omia kestorakenteita ja -materiaaleja joita voit käyttää uudelleen (maalirakennelman telineet, jätelaudat, teltat, lainapeitteet, viitoitukset jne.).

Mikäli mahdollista, ota kilpailun sähköenergia sähköverkosta. Minimoi tarpeeton energiankulutus.

11.5.2 Ravintola (vastuu: kilpailukeskuksen päällikkö, ravintolan esimies/emäntä)

Tärkeää

1) Selvitä ajoissa paikallisten terveydensuojeluviranomaisten yleistä hygieniää ja elintarvikkeiden säilytystä ja käsittelyä koskevat vaatimukset. Laadi elintarvikkeiden myynnistä tehtävän ilmoituksen yhteydessä vaadittava omavalvontasuunnitelma ja muut tarvittavat selvitykset (ks. 6.8).

2) Mieti kuinka tarjoilussa voitaisiin vähentää kertakäyttöastoiden sekä yksittäispakattujen tuotteiden ja muiden ylimääräisten suojamuovien, pakkausten ja paperien kulutusta.

3) Selvitä mahdollisuudet syntyvän jätteen jatkokäsittelyyn (kierrätys, poltto, kompostointi) ja huolehdi jätteen lajittelun onnistumisesta (ks. myös 11.5.3 Jätehuolto ja lajittelu).

4) Minimoi turha energiankulutus ravintolan toiminnoissa. Suurinta kulutusta aiheuttavat elintarvikkeiden lämmittäminen ja jäähdyttäminen.

5) Huolehdi ravintolan vaatimasta talous- ja jätevesihuollosta. Jos mahdollista, käytä kunnan vesijohtoa ja viemäriä. Selvitä maanomistajalta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta voidaanko keittiön pesuvedet imeyttää maahan. Järjestä tarvittaessa jätevesien varastointi ja kuljetus käsittelylaitokseen. Muut keittiön jätevedet kuten ruokaöljyt, keitinliemet ym. on varastoitava ja toimitettava käsiteltäviksi ellei niitä voida suoraan viemäroidä.

6) Varmista ravintolatilojen paloturvallisuus (palavien nesteiden säilytys, herkästi syttyvät materiaalit keittimien yms. lähellä, sammutuskalusto, poistumistiet, hälytysajoneuvojen kulkureitit).

Vinkkejä:

Omasta mukista nautittuna kahvi markan halvempaa tai täydempi kuppi.

Kestomukeja (vaikkapa seuran tai kilpailun logolla varustettuja) voi olla myynnissä ravintolassa.

Tilaa elintarvikkeet suuressa pakkauskoossa ja mieluiten palautettavissa, kestokäyttöisissä pakkauksissa. Suosi omassa kunnassa tai maakunnassa tuotettuja tai jalostettuja tuotteita kuljetusten minimoimiseksi.

Vältä turhia pakkauksia ja yksittäispakattuja tuotteita (esim. älä suojaa voileipiä turhilla muoveilla, maitopurkin, voipalan ja leipien kantamiseen tarjottu muovipussi on täysin turha).

Käytä pahvisia, valkaisuomattomia, poltettavia kertakäyttöastioita tai kompostoituvia astioita. Mikäli mahdollista, kannattaa myös kestoastioita harkita. Kestoastoiden käyttö edellyttää astioiden pesun järjestämistä hygieniavaatimukset täyttävällä tavalla. Mahdollisuuksina ovat astioiden kuljettaminen pestäviksi tai vuokrattavan pesuvaunun käyttö (vuokrauksesta, ks. yhteystiedot kirjan lopussa). Kestokäyttöastioita voi vuokrata monilta yhdistyksiltä kuten Martta-liitoilta.

Suosi juomatölkkien sijasta pulloja ja järjestä pullojen palautus helpoksi ja toimivaksi. Pullojen, tölkkien ja oluttuoppien palautuksen varmistamiseksi voidaan käyttää panttimaksuja.

Suuret yhteiset kylmätilat ovat energiankäytöltään tehokkaampia kuin pienet jäädytinsykot. Älä sijoita lämmitys ja -jäähdytyslaitteita lähelle toisiaan.

Suosi keittiön tarvikkeissa ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja kuten kierrätettäviä pakkauksia, valkaisuomattomia suodatinpapereita ja kankaisia käsi- ja astiapyyhkeitä kertakäyttöpyyhkeiden sijaan.

Keittiön pesuvesien imeytyksessä voidaan käyttää suodatusta turve- tai puunkuorikerroksen läpi, jolloin mikrobiainet jää suodattimeen. Suodatusmenetelmä hyväksytetään kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella.

11.5.3 Jätteiden keräys ja lajittelu (vastuu: kilpailukeskuksen päällikkö, ravintolan esimies)

Tärkeää

1) Syntyvän jätteen määrä riippuu tapahtuman suunnitteluvaiheesta tehdyistä valinnoista. Suunnistuskilpailuissa eniten jätettä tuottavat kenttäravintolan palvelut. (Jättemäärän vähentämisestä ravintolan tarjoilussa ks. 11.5.2.)

2) Huolehdi siitä, että jätteiden keräyspisteitä (jätessäkkejä) on tarpeeksi siellä missä ihmiset oleskelevat.

Jätehuollon pitää toimia muuallakin kuin kenttäravintolan läheisyydessä. Suurimman osan ajasta ihmiset seuraavat kilpailua maaliviitoituksen varressa, minne roskat kasautuvat mikäli keräyspisteitä ei ole riittävästi tarjolla.

3) Selvitä paikallisen jätehuollon mahdollisuudet ottaa vastaan lajiteltua jätettä. Suunnittele jätteen keräys, lajittelu ja suunnistajien opastus yhteistyössä jätehuolto-yhtiön kanssa. Mitä suurempi tapahtuma, sen merkittävämmässä asemassa jätehuollon toteutus on tapahtuman ympäristöimagon kannalta.

4) Varmista jätteiden lajittelun toimivuus selkeillä opasteilla ja lajittelupisteissä päivystävillä jäteneuvojilla. Älä tee lajittelusta liian monimutkaista. 2-3 lajiteltavaa jaetta on maksimimäärä.

Huomioi lisäksi

Jätteiden lajittelu kuuluu myös suunnistuskilpailuihin. Tällä hetkellä tehokkaan kierrätyksen esteenä ovat mm. kilpailijoiden tottumattomuus lajitteluun, järjestäjien ylimääräinen (joskin kohtuullisen pieni) vaiva sekä kunnallisen jätehuollon mahdollisuudet ottaa vastaan ja käsitellä lajiteltua jätettä. Ensimmäinen askel suunnistuskilpailuista syntyvän jätteen kierrättämisessä ovat ravintolajätteen lajittelu poltettavaan ja kompostoitavaan jakeeseen sekä paperin keräykseen sopivan jätteen eriyttäminen (mm. kilpailun käsiohjelmat, tulospalvelusta syntyvä paperijäte).

Muista, että jätteiden lajittelu on suunnistuskilpailun ympäristössä niin uusi asia, että se vaatii toimiakseen opastavaa henkilökuntaa lajittelupisteisiin. Toisaalta tätä kautta on helppoa lisätä osanottajien tietoutta ympäristöasioista. Luvussa 7 esitelty Kainuun Rastiviikko 1998 kokemukset tarjoavat hyvän mallin lajittelun toteutuksesta.

Jätelainsäädännön mukaisesti on

- ensisijaisesti ennaltaehkäistävä jätteen syntymistä
- seuraavaksi pyrittävä syntyvän jätteen uusiokäyttöön tai kierrätykseen raaka-aineena
- sitten hyödynnettävä jätteen energiasisältö polttamalla
- viimeisenä vaihtoehtona huolehdittava jätteen turvallisesta loppusijoituksesta

Esimerkkejä suunnistuskilpailuun sopivista lajiteltavista jätelajeista:

Biojäte

- Ruoantähteet
- Täysin maatuivat kertakäyttöastiat
- Lautasliinat
- Hammastikut, puiset haarukat ja sekoituslusikat

Poltettavat jätteet

- Muovit (ei PVC)
- Karkkipaperit
- Likainen paperi, pahvi, kartonki
- Puu

Paperi

- Puhdas paperi

- Ohjelmalehdet

Lasi

- Kierrätettävät lasipullot
- Keräyslasi

Sekajäte

- Muoviset haarukat ja veitset
- Tupakka-askit ja tupakantumpit
- Muut roskat

Lisätietoja lajittelusta saa kuntien jätehuoltoneuvojilta, jätehuoltolaitoksilta ja alan yrittäjiltä.

11.5.4 Kenttäkäymälät ja peseytyminen maasto-olosuhteissa (vastuu: kilpailukeskuksen päällikkö, saniteettitoimintojen esimies)

Tärkeää

1) Selvitä käymälän ja pesupaikan järjestelyihin liittyvät terveys- ja ympäristöviranomaisten ohjeet, määräykset ja lupien tarve.

2) Varaa käymälätilaa riittävästi.

3) Käymälöiden suhteen tulee hoitaa hygieniavaatimukset (erit. käymälän peitto tai ulosteiden poiskuljetus) sekä estää ravinteiden ja bakteerien suotautumisvaara vesistöön tai pohjaveteen.

4) Huolehdi ettei pesupaikan jätevesi pääse valumaan suoraan vesistöön. Tarvittaessa järjestä jäteveden imeytys maahan.

Huomioi lisäksi

Järjestä käymälän yhteyteen käsienpesumahdollisuus.

Järjestä käymälöiden jatkuva kunnossapito ja siivous etenkin suurissa tapahtumissa.

Mikäli tapahtumassa käytetään siirrettäviä käymälöitä, suunnittele käymälöiden sijoittelu siten, että painavat loka-autot pääsevät helposti tyhjentämään WC:t. Huomioi, etteivät yksityistiet ja tilapäiset kulkutiet välttämättä kestä loka-auton painoa.

Suosi valkaisuamatonta WC-paperia.

Pumppaa pesuvesi läheisestä vesistöstä, jotta vettä ei tarvitsisi erikseen kuljettaa paikalle. Varmista tarvittaessa veden kelvollisuus peseytymiseen kunnan ympäristöviranomaisilta.

Rakenna pesupaikan ja käymälöiden näkösuojat lainapeitteistä "jätessäkinmuovin" sijaan.

11.5.5 Paikoitus ja liikenne (vastuu: kilpailunjohtaja, kilpailukeskuksen päällikkö, paikoituksen esimies)

Tärkeää

1) Pellon käyttämiseen paikoitusalueena tarvitaan maanomistajan lupa. Maanomistajan kanssa sovitaan myös mahdollisesta korvauksesta.

2) Järjestä paikoitus mahdollisimman kulutusta ja sadetta kestäväälle

alustalle. Varaa mahdollisuus paikoituksen järjestämiseen muualla mikäli sääolot estävät pellon käyttämisen.

3) Minimoi järjestelyjen vaatima kuljetustarve. Selvitä yhteiskuljetusten mahdollisuus tavaroiden ja materiaalien toimituksessa tapahtumapaikalle. Suurissa tapahtumissa kilpailijoita ja järjestäjiä varten voidaan suunnitella bussikuljetukset sopivista kohteista kilpailupaikalle.

4) Varmista tapahtuma-alueen liikennereittien toimivuus niin, että järjestelyjen vaatimat kuljetukset, huoltoajot (loka-auto, tavarantoimitukset, ym.) sekä hälytysajot voidaan esteettä toteuttaa. Merkitse pelastustiet selkeästi. Sateisen sään varalta pellolla olevat tärkeät ajoreitit voidaan päällystää viirakankaalla ja soramurskeella (esim. Jukolassa toteutettu).

Huomioi lisäksi

Paikoituspellon maarakenne saattaa tiivistyä ja sateen sattuessa pelto voi liejuuntua. Sänkipelto tai edellisenä kesänä kylvetty heinä kestää paikoitusta parhaiten. Lisäksi on muistettava, että on olemassa riski pienten öljymäärien valumisesta peltoon.

Linja-autojen paikoitus, purku ja lastaus tulisi järjestää mahdollisimman helpoksi, jotta seuroja voitaisiin kannustaa yhteiskuljetuksiin.

Henkilöautoilla saapuvia voidaan kannustaa tulemaan täysin autoin kilpailukutsussa ilmoitetun porrastetun paikoitusmaksun avulla. Toisena tärkeänä keinona autojen määrän vähentämiseen on saatavien hyötyjen teroittaminen kilpailujen osanottajille: yksin autoileva maksaa satoja markkoja matkasta kilpailupaikalle ja takaisin kotiin sen sijaan että kustannukset voisi jakaa. Jos autoja olisi vähemmän, voitaisiin kilpailukeskuksen sijainti ja radat suunnitella enemmän suunnistajien kuin riittävän parkkitilan ehdoilla.

Kuivan kauden aikaan sovi tarvittaessa tieviranomaisten kanssa hiekkateiden kastelusta.

Järjestä myös paikoitusalueelle riittävästi jätteenkeräyspisteitä.

Paikoituspellolle tulee varata jauhesammuttimia, sillä kuuma katalysaattori saattaa sytyttää kuivan heinän.

11.5.6 Kilpailukeskuksen purku ja jälkitarkastus (vastuu: kilpailunjohtaja, kilpailukeskuksen päällikkö)

Tärkeää

1) Huolehdi siitä, että kilpailun vaatimat rakennelmat puretaan ja kilpailukeskusalue siivotaan mahdollisimman pian tapahtuman päättymisen jälkeen.

2) Suorita kilpailukeskusalueen jälkitarkastus yhdessä maanomistajan ja tarvittaessa puolueettoman esikatselmuksessa mukana olleen arvioijan kanssa. Syntyneet vahingot ja vauriot kirjataan ylös ja korvaukset määritellään etukäteen sovitun käytännön mukaisesti.

11.6 Tulospalvelu ja tiedotus (vastuu: maalin päällikkö, tiedottaja)

Huomioi

Atk-aikaan siirtynyt suunnistuskilpailun tulospalvelujärjestelmä ei ole suinkaan vähentänyt, vaan lisännyt paperin kulutusta. Tulostus- ja kopiointitarpeen vähentämiseksi kannattaa kiinnittää huomiota ainakin seuraaviin asioihin:

Tulospalvelun optimointi: uudet listat taululle vasta sitten, kun jotain muutoksia on todella tapahtunut. Jokaista maaliin tullutta kilpailijaa varten ei tarvitse tulostaa uutta listaa.

Tulospakettien monistaminen tiedotusvälineille: kopioidaan pienennettynä kaksi A4-sivua samalle paperille. Kaksipuolinen kopiointi on hyvä, mutta toimittajien palveluun usein liian hidas vaihtoehto.

Monistetaan/tulostetaan jokaiselle toimittajalle erikseen vain lopulliset tulokset ja varataan toimittajien käyttöön päätteitä, joista saa helposti näkyviin reaaliaikaisen tilanteen lopputuloksissa tai väliajoissa. Päätteitä käyttämään tarvitaan tulospalveluohjelmiston hyvin tuntevia avustajia.

Suosi ympäristömerkin saaneiden paperilaatujen ja uusiopaperin käyttöä.

Hoida paperijätteen lajittelu tulospalvelun ja tiedotuksen puolella 100 %:sesti.

Mieti voiko sähköpostin ja Internetin avulla korvata osan paperilla tiedottamisen tarpeesta (esim. ennakkoinformaatio toimittajille, toimittajien akkreditointi, tulospalvelu Internetissä reaaliaikaisena).

Kilpailun käsiohjelmakaan ei ole informaatiomielessä välttämätön. TP:n Ekokisassa jätettiin käsiohjelma kokonaan painamatta ja keskityttiin ennakotiedotuksen sekä ilmoitustaulujen parantamiseen. Toisaalta käsiohjelman ilmoitusmyynti muodostaa usein merkittävän osan kilpailun tuotoista. Mikäli laadit käsiohjelman, suosi ympäristömerkillä saaneita paperilaatuja (esim. pohjoismainen ympäristömerkki).

11.7 Kilpailuun ilmoittautuminen (vastuu: ylisihteeri, ilmoittautumisten vastaanottaja)

Huomioi

Edellytä seuroilta yhteisiä ilmoittautumisia ja tarjoa mahdollisuus ilmoittautumiseen sähköpostin kautta. Sähköposti vaatii aina ilmoittautumisten vastaanottajan kuittauksen.

Tulevaisuudessa kilpailuihin voi ilmoittautua henkilökohtaisesti

Internetissä seuran kotisivulla tai muulla palvelimella olevan kilpailukutsun kautta, jolloin osanottajien tiedot voidaan siirtää suoraan kilpailun tulospalvelujärjestelmään. Ilmoittautuminen Internetin kautta vaatii oman suojausjärjestelmän, jotta ilmoittautuneiden oikeusturva voidaan varmistaa.

11.8 Kilpailuohjeet, suunnistajien opastaminen oikeanlaiseen toimintaan (vastuu: kilpailunjohtaja, ylisihteeri, ratamestari)

Tärkeää

1) Varmista, että tiedot kielletyistä alueista ja niiden merkinnöistä ovat kaikkien kilpailijoiden nähtävillä kilpailuohjeissa. Esitä kielletyt alueet myös esilähdön mallikartoissa.

2) Valvo kielletyille alueelle menoa ja kerro kilpailuohjeissa, että sääntöjä rikkovat kilpailijat tullaan sulkemaan kilpailusta. Älä epäröi antaa rikkomustapausta tarvittaessa tuomarineuvoston käsiteltäväksi. Mikäli rikkomuksesta kiinni saatu kilpailija on aiheuttanut toiminnallaan vahinkoa, on hän korvausvelvollinen.

3) Kehota osanottajia rauhallisuuteen ja varovaisuuteen mikäli he kohtaavat maastossa riistaeläimen ja velvoita heidät ilmoittamaan kuolleesta, loukkaantuneesta tai paniikkiin joutuneesta eläimestä kilpailun johdolle tai ratamestarille välittömästi maaliin saavuttuaan.

4) Muista, että uudet lajin harrastajat eivät tunne sääntöjä ja ohjeita.

Huomioi lisäksi

Esitä mahdollisuuksien mukaan kilpailuohjeiden yhteydessä tai muuten yleisesti nähtävillä olevassa paikassa taustoja kilpailumaaston luonnon huomioimisesta. Kerro esim. kuinka maanomistajan omaisuus (taimikot, viljelykset) on pyritty suojaamaan ja millä tavoin kasvillisuudelle ja eläimille aiheutuvia haittoja ehkäistään

(riistansuojelualueet, lintujen ja arkojen luontokohteiden suojelu jne.). Anna tietoa jokamiehenoikeuksista ja etenkin velvollisuuksista, joita jokaisen luonnossa liikkujan tulee noudattaa. Muistuta, että suunnistajina olemme vieraina luonnossa sekä maanomistajan maalla.

Kerro kilpailumaaston luonnon erityispiirteistä sanoin ja valokuvin. Näin voit herättää kilpailijoissa vastuuta luonnosta ja maanomistajan omaisuuden suojelusta. Sääntöjen noudattamisen taustalla on usein ymmärrys siitä, miksi jokin asia on kielletty. Tuo esille myös se näkökulma, että kilpailun järjestäjänä olet luvannut maanomistajalle, että vahinkojen syntyminen ehkäistään. Siksi osanottajat eivät ole toiminnastaan vastuussa pelkästään itselleen, vaan myös tapahtuman järjestäjälle. Tapahtuman osanottajina meistä jokainen on aina myös koko suunnistusurheilun edustaja.

Varaa aputyövoimaa ohjaamaan ja opastamaan kilpailijoita ympäristöasioiden huomioimisessa (esim. jätteiden lajittelu, oman kestokorttinarun teko hakaneulasta ja kuminauhasta tai narusta).

Mieti voisiko ympäristöasioita ottaa huomioon kilpailun palkinnoissa. TP:n Ekosisassa palkintoina oli hyödyllisiä käyttöesineitä ja vältettiin "turhan krääsän" jakamista (ks. 7.1).

11.9 Majoituspalvelut (Majoituksen päällikkö)

Tärkeää

1) Hanki maanomistajan lupa telttamajoituksen järjestämiseen ja sovi alueen käytön ehdoista

Rastiviikoilla ja Jukolassa osa majoituksesta tapahtuu teltoissa. Telttamajoituksen järjestäminen

edellyttää maanomistajan lupaa alueen käyttöön. Alueen kulumisherkyys sekä toimenpiteet arkojen kohteiden ja maanomistajan omaisuuden suojelemiseksi tulee selvittää yhdessä maanomistajan kanssa. Maanomistaja saattaa periä alueen käytöstä maksun. Alueen käytöstä on hyvä tehdä oma sopimuksensa tai se voi olla osa esim. kilpailukeskusalueen käyttöä koskevaa sopimusta. Vahinkojen korvauksen periaatteet sisällytetään sopimukseen.

Maanomistajan lupa tulee saada myös kaikkien majoituksen yhteyteen suunniteltujen toimintojen kuten käymälöiden ja pesupaikkojen rakentamiseen sekä kaikkiin maastoa muuttaviin raivaus- ja rakentamistoimenpiteisiin.

2) Huolehdi telttä-alueen jätehuollosta sekä saniteettitilojen järjestelyistä ja hygieniasta

Telttä-alueella tulee olla riittävästi juomavesipisteitä, joiden vedenlaatu on tarkistettu. Laajalla alueella käymälöitä tulee olla useampia (vrt. Jukola) ja niiden kunnosta on huolehdittava jatkuvasti. Telttä-alueen käymälöissä on oltava mahdollisuus käsienpesuun. Käymälöiden hygieniavaatimuksista on huolehdittava hyvin. Käymälät ja pesupaikat tulee sijoittaa siten, että ravinteiden, bakteerien ja jäteveden suotautuminen vesistöön tai pohjaveteen ei ole mahdollista. Selvitä hyvissä ajoin kunnan ympäristö- ja terveydensuojeluviranomaisten saniteettitoimintojen järjestämistä koskevat vaatimukset.

Telttä-alueelle tulee asettaa riittävän tiheästi suuria jätessäkkejä,

joiden tyhjennyksestä huolehditaan määrääjoin.

3) Varmista majoitusalueen paloturvallisuus

Majoituksen järjestäjä on vastuussa alueen paloturvallisuudesta. Tärkeitä asioita ovat sammutusveden saatavuus, esteettömät ja hyvin merkityt pelastustiet hälytysajoneuvoille, teltojen minimietäisyys, avotulen käytön kieltä ja kiellon valvonta. Ilmoita majoituksesta ajoissa paikalliselle päivystävälle palotarkastajalle, jonka kanssa alueen paloturvallisuusjärjestelyt tarkastetaan.

4) Tee tarvittaessa ilmoitus tilapäisen leirintäalueen perustamisesta (ks. 6.12)

Mikäli alueelle on tarkoitus majoittaa teltoihin tai matkailuperävaunuihin yli 100 henkilöä, on tilapäisen leirintäalueen perustamisesta tehtävä kirjallinen ilmoitus alueen sijaintikunnan määräämälle leirintäalueviranomaiselle viimeistään kolme kuukautta ennen tapahtumaa. Ulkoilulain mukaan tilapäinen leirintäalue ei saa mm. aiheuttaa haittaa tai vaaraa terveydelle, vahingoittaa luontoa, aiheuttaa ympäristön pilaantumista tai roskaantumista tai vähentää merkittävästi ympäristön viihtyisyyttä.

Huomioi lisäksi

Mikäli kilpailun majoitus on järjestetty esim. koululla, tärkeimmät huomioitavat asiat ovat siivouksen ja jätehuollon järjestäminen. Järjestäjien siivousurakkaa helpottaa huomattavasti riittävän suurten roskapussin asettaminen kaikkiin majoitustiloihin. Seuraavaksi paras keino on muistuttaa majoittuvia siitä, että majoitustilat tulee siivota ennen lähtöä.

Jätehuolto muodostuu tärkeäksi etenkin silloin, kun majoituksen yhteydessä järjestetään ruokailu. Mikäli käytettävissä on esim. koulun keittiöhenkilökuntaa, jätteiden lajittelu sujuu yleensä hyvin koulun normaalien toimintamallien mukaan. Jos seura järjestää itse ruokailun,

tulisi jätteiden lajittelumahdollisuuksiin tutustua ennakoon keittiön emännän kanssa. Mikäli tarjottavana on vain kevyttä iltapalaa, vältetään turhia yksittäispakkauksia ja kertakäyttöastioiden käyttöä.

Myös sisämajoitustilojen paloturvallisuus tulee tarkastaa. Esim. hätäpoistumisteiden on oltava avoinna myös viikonloppuisin, jolloin koulut ja muut julkiset tilat voivat olla tapahtumien majoituskäytössä.

11.10 Hiihtosuunnistus

11.10.1 Kilpailumaaston valinta (vastuu: seura, kilpailunjohtaja, ratamestari)

Tärkeää

Valitse kilpailumaasto, joka tarjoaa luonnostaan hyvän kulku-urien verkoston. Näin helpotat kelkkaurien suunnittelua ja pystyt etukäteen vähentämään maaston raivauksen ja urien pohjustamisen tarvetta.

11.10.2 Uraverkoston ja ratojen suunnittelu (vastuu: ratamestari)

Tärkeää

Suunnittele uraverkosto yhteistyössä maanomistajien ja metsästysoikeuden haltijoiden kanssa.

Ota huomioon

- riistan talviset oleskelualueet
- Lapissa porojen oleskelualueet
- luonnonsuojelualueet ja muut arat luontokohteet
- kevättalvella pesivien lintujen pesimisalueet (moottorikelkalla ajo!)
- taimikot
- syysvilja- ja heinäpellot (kelkka- ja latu-urien aiheuttama jääpolte)
- vakituinen asutus ja mökkiläiset

Huomioi lisäksi

Pyri suunnittelemaan uraverkosto ja radat maaston luontaisen kulku-ura- ja latuverkoston pohjalta. Tee suunnittelu ja maastotarkistukset jo sulanmaan aikana.

11.10.3 Latu-urien pohjustaminen ja maaston raivaus (sulanmaan aikaan) (vastuu: ratamestari ja apulaiset)

Tärkeää

Sovi latu-urien pohjustuksesta ja raivaustoimenpiteistä etukäteen maanomistajan kanssa.

Huomioi lisäksi

Vältä tarpeetonta maaston raivausta (oksien karsiminen, puiden kaataminen, jne.)

Suosi kevyttä, risujen ja kaatuneiden puiden avulla tehtyä latu-urien pohjustusta. Älä tee pohjustusta konevoimalla sulan maan aikaan.

11.10.4 Moottorikelkalla ajaminen (vastuu: ratamestari ja apulaiset)

Tärkeää

Muista seuraavat moottorikelkan käyttöä koskevat lainsäädännössä esitetyt määräykset:

Moottorikelkan maastokäyttö (moottorikelkkareittien ulkopuolella) on aina kielletty ilman maanomistajan lupaa. Moottorikelkalla saa ajaa muulla yleisellä tiellä kuin moottorikelkkareitillä.

Moottorikelkalla saa kuitenkin tarvittaessa ylittää tien tai sillan. Yksityisellä tiellä ajamiseen vaaditaan tienpitäjän lupa.

Moottorikäyttöistä ajoneuvoa on maastossa käytettävä siten, että vältetään vahingon ja haitan aiheuttamista luontaiselinkeille, luonnolle ja muulle ympäristölle. Lisäksi on noudatettava varovaisuutta vaaran ja vahingon välttämiseksi.

Moottorikelkan suurin sallittu nopeus kelkkareitillä ja maastossa on 60 km/h (peräreellä varustetulla kelkalla 40 km/h).

Suojakypärän käyttö on pakollista sekä maastossa että moottorikelkkareitillä.

Moottorikelkalla on oltava liikennevakuutus.

Moottoriajoneuvojen maastoliikennettä valvovat poliisi ja rajavartiolaitos sekä valtion mailla myös Metsähallitus ja Metsätutkimuslaitos.

(Lähde: Ympäristöministeriön tiedote jokamiehenoikeuksista)

11.10.5 Uraverkoston avaaminen ja kunnostus (lumipeitteen aikaan) (vastuu: ratamestari ja apulaiset)

Huomioi

Pohjusta latu-uraverkosto kelkalla vasta riittävän lumipeitteen tultua.

Pyri suoriutumaan uraverkoston pohjustuksesta ja avaamisesta mahdollisimman vähillä ajokerroilla. Apuna voi olla mm. pohjustuksen tekeminen suojalumen aikaan, jolloin pohjasta saadaan kerralla kunnollinen.

Voit vähentää kelkkailusta syntyvien saasteiden ja jätteen määrää, energiankulutusta ja melua suosimalla ympäristöystävällisiksi todettuja polttoaineita ja biohajoavia voiteluaineita, vähentämällä turhaa tyhjäkäyntiä ja ajoa, pudottamalla ajonopeuksia sekä hankkimalla moottorikelkaksi kierrätystä suosivan valmistajan tekemän kelkan.

11.10.6 Kilpailukeskus (vastuu: kilpailunjohtaja, ylisihteeri, kilpailukeskuksen päällikkö)

Huomioi

Suosi paikoitusjärjestelyissä linja-autoja.

Mikäli ravintolapalvelut on toteutettu esim. koulun keittiössä, vältä kaikkea kertakäyttöastioiden käyttöä. Ulkona sijaitsevista tarjoilupisteistä tulee välttää muovisia kertakäyttöastioita ja suojamuoveja. Omien kahvimukien käyttöä voi suosia tarjoamalla kahvin omaan mukiin markan halvemmalla (ks. 5.2 ja 5.3).

11.11 Jälkitoimenpiteet

11.11.1 Maanomistajien muistaminen (vastuu: kilpailunjohtaja, kutsuvierasisäntä/ suhdetoimintavastaava)

Tärkeää

Muista kutsua tärkeimmät maanomistajat seuraamaan kilpailua kutsuvieraina ja varaa erityinen kutsuvierasisäntä huolehtimaan heidän tarpeistaan. Kutsuvierasisännäksi sopii parhaiten maanomistajien kanssa aiemmin asioinut suhdetoimintavastaava. Järjestä kutsuvieraille paikoitus kilpailukeskuksen lähelle, tarjoa ainakin lounas ja kahvi, järjestä oma tiedotustilaisuus suunnistuksesta ja ko. kilpailusta sekä vie kutsuvieraat seuraamaan suunnistajien toimintaa maastoon. Anna jokaiselle muistoksi kilpailun kartta ratapainatuksella. Huomioi tärkeimmät maanomistajat muistolahjoilla, jotka jaetaan palkintojenjaon yhteydessä.

11.11.2 Jälkitarkastus (vastuu: kilpailunjohtaja, ylisihteeri, ratamestari, valvojat)

Tärkeää

- 1) Jälkitarkastus suoritetaan ainakin kilpailumaaston, kilpailukeskuksen, paikoitusalueen ja yksityisteiden osalta (ks. 1.3, 3.3. ja 5.6). Tarkastuksessa kirjataan ylös maastolle ja omaisuudelle syntyneet vahingot. Jokainen päävastuuhenkilö

on mukana oman vastuu alueensa tarkastuksessa. Kilpailukeskus- ja paikoitusalue sekä yksityisteiden kunto tarkastetaan yhdessä maanomistajan ja tiehoitokunnan edustajan kanssa. Tarvittaessa käytetään apuna puolueetonta arvioijaa, joka on ollut mukana esitarkastuksessa. Ratamestari vastaa maaston jälkitarkastuksesta.

- 2) Valvojien tehtäviin kuuluu varmistaa, että jälkitarkastus on asianmukaisesti suoritettu ja mahdolliset vahingot on korjattu tai korvattu maanomistajalle. Valvojan vastuu ei siis lopu kilpailun päättymiseen.

11.11.3 Toimintojen raportointi ja arviointi

Tärkeää

Ympäristöasiat tulee sisällyttää kilpailusta laadittavaan toimintakertomukseen ja kritiikkiin. Tämä on tärkeää etenkin suurten tapahtumien osalta. Mikäli ympäristöasioihin on erityisesti keskitytty kilpailun järjestelyissä, olisi toimintamallien kehittymisen kannalta hyvä, jos kilpailusta tehtäisiin oma ympäristöraportti. Raportissa esitettäisiin suunnitelmat, järjestelyjen eteneminen, suunnitelmiin tulleet muutokset ja niiden syyt, ympäristötoimenpiteiden toteutuminen itse kilpailussa, tavoitteiden saavuttamisen arviointi sekä parannusehdotuksen tulevia tapahtumia ajatellen. Suunnistuskilpailun ympäristöjärjestelmän toteutuessa raportointi voitaisiin asettaa yhdeksi ympäristömerkkiä kantavan kilpailun kriteeriksi.

11.12 Suunnistustapahtuman turvallisuusohjeet (yhteenvedo)

- 1) Tee yleissuunnitelma ja vastuukaavio tapahtuman turvallisuusasioista.
- 2) Huolehdi, että turvallisuusasioista vastaamassa on asiansa osaava vastuuhenkilö, joka on koko ajan nopeasti tavoitettavissa tapahtumapaikalla.
- 3) Ole turvallisuusasioissa ajoissa yhteydessä viranomaisiin (poliisi, palotarkastaja). Suurissa tapahtumissa kannattaa palo- ja pelastusasioista kannattaa pitää hyvissä ajoin suunnittelukokous yhdessä ao. viranomaisten kanssa.
- 4) Hanki paikalle päivystämään riittävästi osaavaa ensiapuhenkilökuntaa. Järjestä tarvittaessa ensiapupisteitä maastoon. Suurissa tapahtumissa viranomaiset saattavat antaa omat määräyksensä esim. sairauton päivystämisestä alueella.
- 5) Kiellä avotulen teko tapahtuma-alueella ja valvo tulenkäyttöä.
- 6) Huolehdi, että riittävä määrä sammutuskalustoa (palosammutin tai sammutuspeite) on nopeasti saatavilla kaikissa pisteissä, joissa on tulipalon syttymisen vaara. Sammutuskalustoa voi vuokrata palolaitoksilta.
- 7) Varmista palavien nesteiden ja kaasujen turvallinen säilytys. Tarkasta, ettei myyntipisteissä ja ravintolassa ole helposti syttyviä materiaaleja grillien yms. kuumennuslaitteiden lähellä.
- 8) Varmista, että kaikissa suljetuissa tiloissa (rakennukset, teltat) on vähintään kaksi selkeästi merkittyä hätäpoistumistietä.
- 9) Suunnittele alueelle esteetön ja selkeästi merkitty pelastustie hälytysajoneuvoille.
- 10) Mikäli alueella järjestetään telttamajoitusta, huolehdi, että majoitusalueella on esteettömät kulkuväylät hälytysajoneuvoille. Varmista, että majoitusalueella on nopeasti saatavissa ensisammutuskalustoa. Teltta-alueelle voidaan sijoittaa kulkuväylien varten sangolla varustettuja vesitynnyreitä. Valvo telttojen minimietäisyyttä. Kiellä avotulen käyttö ja valvo kieltoa. Metsäpalovaaran aikaan myös telttojen lämmitys on kielletty.
- 11) Merkitse muistiin yleinen hätänumero (112) sekä kunnan terveyskeskuksen, sairaankuljetuksen, palolaitoksen ja poliisin numerot. Kerro kaikille toimitsijoille, mistä numerot ovat nopeasti löydettävissä (esim. Info). Varmista

viestintäyhteyksien toimivuus. Ota huomioon, että matkapuhelinlinjat voivat tukkeutua, mikäli alueella on samanaikaisesti liikaa puhelimen käyttäjiä. Tarvittaessa kapasiteettia voidaan lisätä siirrettävien tukiasemien avulla. Suurissa tapahtumissa on tärkeä laatia oma viestiliikennekaavio palo- ja pelastustoimen kannalta tärkeitä toimitsijoista ja päivystävistä viranomaisista.

- 12) Huolehdi, että kaikki toimitsijat saavat tärkeimmät turvallisuusohjeet ja että heille annetaan tarvittava opastus ja koulutus turvallisuusasioissa.

Lähdeluettelo

- Cederlund G., Larsson K., Lemnell P. A. (1981). Orienteringstävlingars inverkan på älg och rådjur. Naturvårdsverkets rapport.
- Dåsnes M. (1985). Orienteringsidrett og naturmiljø. Norges Orienteringsforbund.
- Ecosurveys Ltd. (1992). The Effect of May 1991 Orienteering Event on the Breeding Community of Brandon Park.
- Fin5 suunnistusviikko (1998). Ympäristösuunnitelma. Moniste.
- Fin5 suunnistusviikko (1998). Ympäristöohjelman loppuraportti. Moniste.
- Gawelin K.B. (1984). Mark och vilt. Svenska Orienteringsförbundet.
- International Olympic Committee (1997). Manual on Sport and the Environment. Lausanne - Switzerland.
- International Orienteering Federation (1998). The XIX IOF Congress in Sintra, Portugal, July 7-12, 1998. Agenda and Background Papers.
- International Orienteering Federation (1998:2). Biennial Report 1996-1998. Appendix.
- Kardell L. (1974). Vegetationsslitage i samband med orienteringstävlingar. Skoghögskolan, Stockholm.
- Karlsson R. (1997). Jukolakavlen i orientering. Vilka erfarenheter av samarbetet mellan arrangörer och markägare? Vilket slitage i naturen? Esitelmä pohjoismaisessa seminaarissa "Hur skall vi handskas med den Nordiska allemansrätten" keväällä 1997 Espoon Hanasaressa.
- Kaukametsäläiset r.y. (1998). Luontoselvitys Jukolan viestistä. Tiedote.
- Kähäri P. (1991). Suomalaisten suunnistusseurojen toimivuus. Pro Gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto.
- Laine M. (1997). Ekokisaraportti. TP Nuori Suomen ympäristöprojektin kokeiluseurana. Moniste.
- Laininen E. (1999). Suomen Suunnistusliiton ympäristöjärjestelmän kehittäminen. Diplomityö. Teknillisen korkeakoulun vesitalouden ja vesirakennuksen julkaisuja 2. ISBN 951-22-4601-5. Libella, Espoo 1999.
- Lyytinen T. (1995). Kilpaurheilijan suhde luontoon. Pro gradu -työ. Jyväskylän yliopisto, psykologian laitos.
- Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö r.y. (1998). Jukolan Viesti / Siuntio 13.-14.06.1998. Vesitarkkailun raportti. Maastoon johdettujen pesuvesien määrä ja laatu sekä vaikutus purkuojan veden laatuun.
- Malinen P. (1998). Kainuun Rastiviikko 1998. Jätehuollon palauteraportti. Moniste.
- Matkailun edistämiskeskus (1997). YSMEK2-projekti. Majoitus- ja ravitsemisalan ympäristöjärjestelmä.
- Matkailun edistämiskeskus, Suunnittelukeskus Oy, ympäristöministeriö (1999). Ympäristöopas tapahtumien järjestäjille.
- Myllyvirta T., Henriksson M., & Aalto V. (1998). Sipoon Jukolan viestin 1995 kasvillisuusvaikutusten seurantatutkimus. Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys r.y.
- Mäntylä K., Alppivuori K. (1996). Vapaa-ajan harrastuksiin liittyvä energiankulutus. LINKKI Kuluttajien käyttäytymisen ja energiansäästön tutkimusohjelma. Julkaisu 18 / 1996.
- Neopoli Oy (1997). Salpausselän kisojen ympäristökäsikirja. Ympäristöteknologiakeskus Neopoli Oy:n julkaisuja 1/1997.
- Oittinen A. & Tiezzi E. (1998). "Mens Sana in Corpore Sano". A Scientific Review of Information available on the Link Between the Environment and Sport. Tieteellinen selvitys Euroopan Neuvostolle. Moniste.
- Opaschowski H.W. (1991). Ökologie von Freizeit und Tourismus. Opladen.
- Sennstam B. (1974). Orienteringssportens påverkan på djurlivet. Rapport on en utredning. Institutionen för skogszoologi, Skoghögskolan, Stockholm.
- Suomen Liikunta ja Urheilu (1998). Liikunnan ja urheilun ympäristöhanke. Toimintasuunnitelma vuosille 1998 - 2000. Moniste.
- Suunta-101 (1997). Jukolan viesti 1997 loppuraportti. Jyväskylä.
- Svenska Orienteringsförbundet (1996). Toim. Fries C. Orienteringens effekter på djurlivet, sammanställning. (Internet: <http://www.orientering.se>)
- Sörensen O.J., Stokseth P.A. & Kristiansen A. (1979). Undersökelse ved orienteringsarrangementet Solo 78. Direktorat for vilt og ferskvannfisk. Trondheim, Norge.
- Vuolle P. (1995). Ulkoilijan oikeudet ja velvollisuudet Suomessa. Ulkoilupolitiikka 2000. Konferenssiraportti. III Ukoilukonferenssi 22.-23.11.1995 Helsinki.

Suunnistusliiton ja Metsästäjien Keskusjärjestön välinen sopimus

Suomen Suunnistusliitto r.y. ja Metsästäjien Keskusjärjestö ovat tänään sopineet seuraavista suunnistajien ja metsästäjien yhteistyöperiaatteista, joiden tarkoituksena on ohjata maastonkäyttöä siten, että siinä otetaan huomioon riistanhoidolliset ja luonnonsuojelliset näkökohdat niin, että samalla turvataan metsästyksen ja suunnistuksen harjoittamismahdollisuudet.

1. Kumpikin osapuoli tunnustaa toisen edustaman toiminnan tärkeyden ja osapuolet painottavat molemminpuolisen yhteistyön tarpeellisuutta kaikilla tasoilla ottaen tasapuolisesti huomioon kummankin osapuolen omat edut.
2. Sopijapuolet pitävät ensiarvoisen tärkeänä, että metsästyksen ja suunnistuksen väliset kysymykset ratkaistaan ensisijaisesti paikallisella tasolla tapahtuvalla yhteistyöllä.
3. Suunnistusliitto sitoutuu toimimaan sen hyväksi, että kaikki liittoon kuuluvat seurat kilpailujen suunnittelun alkuvaiheessa ottavat yhteyttä paikalliseen metsästysoikeuden haltijaan kilpailujen järjestämistä koskevia neuvotteluja varten. Neuvotteluissa käsitellään mm. niitä ko. alueen riistanhoidollisia erikoisnäkökohtia, jotka tulee ottaa huomioon kartankäytössä ja suunnistuskilpailujen järjestämisessä, sovitaan kilpailujen aikana suoritettavista riistaa koskevista toimenpiteistä sekä pohditaan, miten vastakkaisten etujen välisiä ristiriitoja voidaan välttää.
4. Suunnistusliitto ottaa huomioon riistaeläinten lisääntymisen kannalta kriittiset aluekohtaiset (liite 1) ajanjaksot kehittämällä kilpailukalenteriaan siten, että kilpailujen määrä niiden aikana pidetään mahdollisimman pienenä. Osapuolet ovat yhtä mieltä, että mainitulla ajanjaksolla pidettävien kilpailujen osalta yhteistyö paikallisella tasolla on saatava aina järjestetyksi.
5. Suunnistusliitto ottaa luonnonsuojelu- ja riistakysymykset huomioon säännöissään, ohjeissaan, ratamestarin ja kilpailunjärjestelykoulutuksessaan sekä valistustoiminnassaan (liite 2).
6. Metsästäjien Keskusjärjestö puolestaan pyrkii toimimaan omalta osaltaan siten, ettei suunnistustoiminnan harrastaminen eikä suunnistustapahtumien järjestäminen ja toteuttaminen vaikeudu.
7. Osapuolten tulee tiedottaa toisilleen tärkeistä tapahtumista jotka liittyvät niihin kysymyksiin joita sopimus koskee, sekä yhteisesti pyrkiä ratkaisemaan ongelmat.
8. Osapuolet sitoutuvat tiedottamaan sopimuksesta julkaisuissaan ja muilla sopivilla tavoilla ja ovat yhtä mieltä, että tehokas tiedottaminen on paikallistasolla tapahtuvan yhteistyön edellytys.
9. Osapuolet laativat ja julkaisevat lehdissään tosiasioihin perustuvia kummankin osapuolen näkemykset huomioon ottavia kirjoituksia metsästyksen, riistan ja suunnistuksen välisistä yhteyksistä sekä pyrkivät myös tämän tiedon saattamiseen ns. suuren yleisön tietoisuuteen yhteisin artikkelein tai ohjekirjasin.
10. Osapuolet kehottavat jäsenistöään mahdollisissa ristiriitatilanteissa informoimaan omaa järjestöään ja tarvittaessa siirtämään ongelman näiden kesken neuvoteltavaksi.
11. Osapuolet pitävät vuosittain vuoden alkupuolella yhteisen neuvottelutilaisuuden, jossa tarkastellaan yhteistyöhön liittyviä kysymyksiä.
12. Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi.

Helsingissä 11.12.1997

Suomen Suunnistusliitto r.y. Metsästäjien Keskusjärjestö

Liite 1

Kriittinen aika

I-vyöhyke	Turun ja Porin, Uudenmaan, Hämeen ja Kymen lääni	10.5.–20.6.
II-vyöhyke	Vaasan, Keski-Suomen, Mikkelin, Kuopion ja Pohjois-Karjalan lääni	15.5.–25.6.
III-vyöhyke	Oulun ja Lapin lääni	20.5.–30.6.

Läänijako on toistaiseksi entisen läänijaon mukainen.

Liite 2 Ks. Suunnistuksen lajisäännöt 1998

Suunnistusseura Rehtikylän Rasti**ANOMUS
25.5.1999***Arvoisa maanomistaja*

Rehtikylän Rasti on 25 vuoden ikäinen suunnistusseura, jossa on 150 jäsentä. Toiminta-alueeseemme kuuluvat Rehtikylän lisäksi Koivumäen ja Lehtokorven kylät. Viimeisen 10 vuoden aikana seuramme on tehnyt viisi suunnistuskarttaa em. alueelta. Vuosittain olemme järjestäneet kansallisen kilpailun, jossa on ollut 200-350 osanottajaa. Seuramme pyörittää myös Rehtirastit -nimellä kulkevaa viikoittaista kuntosuunnistustapahtumaa, jossa on ollut osanottajia 50-120. Rastin nuorisotoiminnassa on mukana 45 aktiivista 8-16 -vuotiasta nuorta.

Rastin Kansallinen suunnistuskilpailu elokuussa 2000

Olemme alustavasti suunnitelleet järjestävämmme elokuussa 2000 kansallisen kilpailun Mäntymäen ja Haukijärven välisellä alueella (ks. karttaliite). Kilpailukeskukseksi olemme suunnitelleet Kaukolan tilan peltoaluetta. Olemme keskustelleet Kaukolan tilan ja pellon käytöstä tilan omistajan Teuvo Tiluksen kanssa ja hän on antanut suostumuksensa asiaan. Koska omistatte maata suunnitellussa kilpailumaastossa, pyydämme Teiltä kohteliaimmin lupaa käyttää aluetta kilpailussamme.

Kansallisen kilpailun jälkeen toiveenamme on voida järjestää kuntosuunnistustapahtuma Rehtirastit alueellanne 1-3 kertaa vuodessa. Pyydämmekin samalla Teiltä lupaa käyttää alueenne myös tähän tarkoitukseen.

Suunnistuskilpailun järjestäminen

Tutkimusten mukaan suunnistuskilpailu ei aiheuta merkittävää haittaa alueen kasvillisuudelle ja eläimistölle. Ratojen suunnittelussa huomioidaan luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet sekä muut maanomistajalle tärkeät alueet kuten pellot, pihamaat, taimikot ja riistaeläinten oleskelualueet. Nämä alueet merkitään kilpailukarttoihin sekä tarvittaessa myös maastoon kielletyiksi alueiksi. Ratasuunnittelun avuksi pyydämme Teiltä tietoa, onko maillanne em. kaltaisia alueita tai kohteita.

Kilpailua varten koko kilpailualueelle tehdään n. 50-60 yksinkertaista rastipukkia, johon kiinnitetään rastilippu ja leimasimet, joilla suunnistajat leimaavat kilpailukorttinsa rastilla käydessään. Pyydämme lupaa myös siihen, että alueellenne voidaan pystyttää tällaisia rastipukkeja ja että niiden rakentamiseen voidaan käyttää maastossa olevia kaatuneita ja kuivia puita. Rastipukit puretaan kilpailun jälkeen ja rastialueet siivotaan mahdollisista roskista.

Tämän kirjeen liitteenä saatte Suunnistusliiton "Rasteilla tavataan!" -esitteen, jossa on tietoa suunnistuksesta, lajin vaikutuksista luontoon sekä maanomistajien luonnon tarpeiden huomioimisesta suunnistuskilpailun järjestelyissä.

Suunnistuskartta

Kilpailua varten teemme alueelta kesän -99 kuluessa 1:15 000 mittakaavaisen tarkan suunnistuskartan. Tapahtuman jälkeen toimitamme käyttöönnne tämän kartan, josta uskomme olevan Teille monenlaista hyötyä.

Pyydämme Teitä palauttamaan liitteenä olevan lupalomakkeen alla olevaan osoitteeseen kesäkuun 15. päivään mennessä, jonka jälkeen tapahtumamme suunnittelu ja alueen kartoitus voidaan käynnistää. Olemme valmiita myös erilliseen lupa-asioiden neuvonpitoon kanssanne.

Yhteistyöterveisin

Reijo Rehti

Reijo Rehti
Puheenjohtaja
Rehtikylän Rasti
Suokuja 3
99900 Rehtikylä
p. 112 2334

Malli maankäyttösopimuksesta

Maanomistaja Teuvo Tilus myöntää Rehtikylän Rasti ry:lle luvan suunnistuskilpailun järjestämiseen sekä tapahtumaan liittyviin tarvittaviin järjestelyihin elokuussa 2000 oheisen kartan osoittamilla maillaan seuraavin ehdoin:

- 1) Alue siivotaan kilpailun jälkeen.
- 2) Rehtikylän Rasti vastaa mahdollisista kilpailun järjestämisestä maanomistajalle koituvista vahingoista.
- 3) Kaukolan tilaa voidaan käyttää kilpailukeskuksena. Keskusalueen toimintojen sijoittelusta, paikoitusalueesta ja mahdollisesta korvauksesta sovitaan erikseen.
- 4) Oheiseen karttaan merkityt maanomistajan ilmoittamat kielletyt alueet kierretään ratasuunnittelussa.

Rehtikylässä 20.5.1999

Teuvo Tilus

Maanomistaja
Teuvo Tilus

Reijo Rehti

Puheenjohtaja
Reijo Rehti
Rehtikylän Rasti

Liite 4

Suomen Suunnistusliiton ja Metsästäjien Keskusjärjestön kirje suunnistusseuroille ja riistanhoitoyhdistyksille

Helsinki 16.7.1999

Tiedoksi: Suunnistusalueet, riistanhoitopiirit

Suunnistusseurojen ja riistanhoitoyhdistysten yhteistyö suurpeto- ja riista-asioissa

Lisääntyneet karhuhavainnot ovat herättäneet huolta suunnistuksen harrastajissa. Ongelma ei koske ainoastaan suunnistusta, vaan monet muutkin luonnossa liikkujat kokevat olonsa turvattomaksi karhupelon takia. Riistanhoitoyhdistysten petoyhdysmiehillä on ajantasaisin tieto karhujen liikkumisesta. Suunnistustapahtumien järjestäjien tuleekin olla yhteydessä petoyhdysmiehiin, paitsi saadaksen tietoa, myös kertoakseen mahdollisista karhuhavainnoista.

Riistaeläinten suojelu ja yhteistyö metsästäjien kanssa ovat keskeisiä asioita suunnistustapahtumien järjestämisessä. Suunnistusliitolla ja Metsästäjien Keskusjärjestöllä on yhteistyösopimus, jonka mukaan suunnistusseurojen tulee neuvotella kilpailujen järjestämisestä paikallisen metsästysosaston haltijan kanssa. Erityisen tärkeää yhteistyön toteutuminen on keväällä riistaeläinten lisääntymisaikaan ja syksyn metsästyskaudella. Tätä asiaa korostetaan myös suunnistuksen lajisäännöissä ja ratamestareiden koulutuksessa.

Suunnistus ja metsästys Suomessa

Suomen Suunnistusliiton 14 suunnistusalueella toimii 435 suunnistusseuraa, joissa on 45.000 jäsentä. Lajin harrastajia on kaikkiaan noin 60.000 ja määrä on tällä hetkellä kasvussa. Vuosittain järjestetään 5.000 suunnistustapahtumaa, joista 250 on kilpailuja ja loput kuntosuunnistusta ja muita harrastetapahtumia. Kilpailuissa on keskimäärin 600 osanottajaa, kun taas suurin osa kuntosuunnistuksesta on selvästi alle 100 osanottajan tapahtumia.

Metsästäjien Keskusjärjestön alaisuudessa toimii 15 alueellista riistanhoitopiiriä sekä 298 paikallista riistanhoitoyhdistystä. Metsästäjiä Suomessa on 292.000.

Karhut ja luonnossa liikkumisen turvallisuus

Karhu on luonnostaan arka eläin, joka väistyy ihmisen tieltä. Karhun aistit ovat tarkat, sillä se kuulee ihmisen lähestymisen yleensä 200-300 metrin etäisyydeltä ja aistii hajun tuulen alta useiden kilometrien päästä. Vaaratilanteet syntyvätkin yleensä silloin, kun karhu tulee yllätetyksi. Tämä voi tapahtua ihmisen lähestyessä tuulen alapuolelta hiljaa ja nopeasti. Suunnistustapahtumissa karhun kohtaamisen riski on huomattavasti pienempi, sillä alueella on jo aiemmin ollut liikettä mm. rastien viennin yhteydessä. Kun maastossa liikkuu samaan aikaan paljon ihmisiä, karhu todennäköisimmin väistyy suunnistajien tieltä ajoissa.

Poikkeuksen muodostavat yksilöt, jotka ovat tottuneet ihmisen läheisyyteen esim. vieraillessaan etsimässä ruokaa mehiläiskennosta ja roskalaatikoista. Tällaisista karhuista saattaa kehittyä häirikköyksilöitä, jotka eivät enää väisty ihmisen tieltä.

Karhu liikkuu hyvin laajalla reviirillä. Se saattaa kulkea jopa 30-50 kilometriä yhden yön aikana. Siksi karhuhavaintojen perusteella on mahdotonta sanoa täysin varmasti onko jollain alueella karhua. Havainnoista voi olla kuitenkin suuresti hyötyä häirikköyksilöiden paikallistamisessa.

Metsästäjien Keskusjärjestön laatimat ohjeet karhun kohtaamisen varalle on postitettu suunnistusseuroihin toukokuussa.

Suunnistusseurojen ja riistanhoitoyhdistysten yhteistyö

Riistanhoitoyhdistyksissä on noin 800 petoyhdysmiestä, jotka keräävät jatkuvasti tietoa mm. karhuhavainnoista. Tämän kirjeen liitteenä ovat riistanhoitoyhdistysten yhteystiedot. Suunnistusliitto kehottaa suunnistusseuroja ottamaan yhteyttä paikalliseen riistanhoitoyhdistykseen ja petoyhdysmiehiin, joilta saa ajantasaista tietoa karhujen liikkeistä alueella sekä neuvoja kuntosuunnistustapahtumien ja kilpailujen järjestämisen turvallisuuden varmistamiseen.

Suunnistusliitto ja Metsästäjien Keskusjärjestö kehottavat suunnistusseuroja ja riistanhoitoyhdistyksiä tiivistämään yhteistyötään myös riista-asioissa. Vuosittain on suositeltavaa järjestää tapaaminen, jossa käydään läpi kaikki yhdistyksen alueella järjestettävät suunnistustapahtumat. Tämän lisäksi tarvittavista toimenpiteistä eläinten suojelemiseksi sovitaan tapahtumakohtaisesti. Riistanhoitoyhdistyksiltä suunnistusseurat saavat arvokasta tietoa mm. riistaeläinten lisääntymis- ja oleskelualueista sekä yhteystietoja metsästysseuroihin.

Helsingissä 16.7.1999

Kimmo Sallinen
Toimitusjohtaja
Suomen Suunnistusliitto

Juha-Pekka Ripatti
Toiminnanjohtaja
Metsästäjien Keskusjärjestö

Tiedustelut:

Suomen Suunnistusliitto
Kilpailupäällikkö Raimo Laitinen
puh. (09) 3481 2327
fax. (09) 3481 2433
e-mail: Raimo.Laitinen@ssl.fi

Metsästäjien Keskusjärjestö
Koulutuspäällikkö Jari Pigg
puh. (09) 8777 677, 0400 463 942
fax. (09) 8777 617
e-mail: jari.pigg@mkj-jco.fi

Liitteet (suunnistusseuroille):

Karhujen levinneisyys, riistanhoitoyhdistysten yhteystiedot

Yhteystietoja

Metsähallituksen luonnonsuojelun aluejohto

Etelä-Suomen luontopalvelut

Aluejohtaja Stig Johansson
Metsähallitus PL 94 (Vernissakatu 4), 01301 Vantaa
Puh. 0205 64 4380
Sähköposti stig.johansson@metssa.fi

Metsähallitus, Tikkurila
Puistonjohtaja (eteläinen alue) Hannu Ormio
Vernissakatu 4, PL 94, 01301 Vantaa
0205 64 100 (vaihte), fax 0205 64 4350
Sähköposti hannu.ormio@metssa.fi

Metsähallitus, Tikkurila
Puistonjohtaja (pohjoinen alue) Erkki Virolainen
Vernissakatu 4, PL 94, 01301 Vantaa
0205 64 100 (vaihte), fax 0205 64 4350
Sähköposti erkki.virolainen@metssa.fi

Metsähallitus, Nauvo
Vs. puistonjohtaja (läntinen alue) Trygve Löfroth
Virastokeskus, 21660 Nauvo
0205 64 4660 (vaihte), fax 0205 64 4661
Sähköposti trygve.lofroth@metssa.fi

Länsi-Suomen luontopalvelut

Aluejohtaja Jorma Koivurinne
Metsähallitus PL 38 (Satakunnankatu 25), 39701 Parkano
Puh. 0205 64 5260
Sähköposti jorma.koivurinne@metssa.fi

Metsähallitus, Jyväskylä
Puistonjohtaja Raimo Itkonen
Kalevankatu 8, PL 36, 40101 Jyväskylä
0205 64 5000 (vaihte), fax 0205 64 5050
Sähköposti raimo.itkonen@metssa.fi

Itä-Suomen luontopalvelut

Aluejohtaja Kari Pelkonen
Metsähallitus Akselinkatu 8, 57131 Savonlinna
Puh. 0205 64 5911
Sähköposti kari.pelkonen@metssa.fi

Metsähallitus, Savonlinna
Puistonjohtaja Seppo Manninen
Akselinkatu 8, 57130 Savonlinna
0205 64 5500 (vaihte), fax 0205 64 5901
Sähköposti seppo.manninen@metssa.fi

Metsähallitus, Lieksa
Puistonjohtaja Kyösti Tuhkalainen
Urheilukatu 3 A, 81700 Lieksa
0205 64 5500 (vaihte), fax 0205 64 5701
Sähköposti kyosti.tuhkalainen@metssa.fi

Pohjanmaan-Kainuun luontopalvelut

Aluejohtaja Arto Ahokumpu
Metsähallitus Torangintaival 2, 93601 Kuusamo
Puh. 0205 64 6810
Sähköposti arto.ahokumpu@metssa.fi

Metsähallitus, Kuusamo
Puistonjohtaja (Kuusamon tiimi) Matti Hovi
Torangintaival 2, 93600 Kuusamo
0205 64 6800 (vaihte), fax 0205 64 6801
Sähköposti matti.hovi@metssa.fi

Metsähallitus, Kuhmo
Puistonjohtaja (Etelä-Kainuun tiimi) Merja Väisänen
Lenttiirantie 342 D, 88900 Kuhmo
0205 64 6390 (vaihte), fax 0205 64 6391
Sähköposti merja.vaisanen@metssa.fi

Metsähallitus, Oulu
Puistonjohtaja (Oulun tiimi) Pauli Määttä
Uusikatu 53, PL 81,90101 Oulu
0205 64 104 (vaihte), fax 0205 64 6670
Sähköposti pauli.maatta@metssa.fi

Metsähallitus, Pudasjärvi
Puistonjohtaja (Pudasjärven tiimi) Timo Eskola
PL 7, 93101 Pudasjärvi
0205 64 6500 (vaihte), fax 0205 64 6512
Sähköposti timo.eskola@metssa.fi

Perä-Pohjolan luontopalvelut

Aluejohtaja Eero Tikkanen
Metsähallitus Jäämerentie 15, 99600 Sodankylä
Puh. 0205 64 7339
Sähköposti eero.tikkanen@metssa.fi

Metsähallitus, Rovaniemi
Puistonjohtaja (Länsi-Lapin tiimi) Sakari Kokkonen
Koskikatu 44-46, PL 8016, 96101 Rovaniemi
0205 64 7600 (vaihte), fax 0205 64 7689
Sähköposti sakari.kokkonen@metssa.fi

Metsähallitus, Vuotso
Puistonjohtaja (Urho Kekkosen kansallispuisto) Arja Vasama
99690 Vuotso
0205 64 7200 (vaihte), fax 0205 64 7210
Sähköposti arja.vasama@metssa.fi

Ylä-Lapin luonnonhoitoalue
Luonnonsuojelupäällikkö Olavi Tuohisaari
Metsähallitus PL 36 (Ivalontie 10), 99801 Ivalo
Puh. 0205 64 7723
Sähköposti olavi.tuohisaari@metssa.fi

Metsähallituksen metsätalouden aluejohto

Länsi-Suomen alue

Aluejohtaja Pekka Saarikoski
Metsähallitus PL 36 (Kalevankatu 8), 40101 Jyväskylä
Puh. 0205 64 5001
Sähköposti pekka.saarikoski@metssa.fi

Itä-Suomen alue

Aluejohtaja Markku Vainio
Metsähallitus PL 1058 (Hermannin aukio 3), 70101 Kuopio
Puh. 0205 64 5567
Sähköposti markku.vainio@metssa.fi

Pohjanmaan alue

Aluejohtaja Pertti Tuomi
Metsähallitus PL 94 (Vernissakatu 4), 01301 Vantaa
Puh. 0205 64 6615
Sähköposti pertti.tuomi@metssa.fi

Kainuun alue

Aluejohtaja Veikko Hiltunen
Metsähallitus Urho Kekkosen katu 4, 87100 Kajaani
Puh. 0205 64 6215
Sähköposti veikko.hiltunen@metssa.fi

Länsi-Lapin alue

Aluejohtaja Kirsi-Marja Korhonen (31.5.2000 asti)
Metsähallitus PL 8016 (Koskikatu 44-46), 96101 Rovaniemi

Puh. 0205 64 7690
Sähköposti kirsi-marja.korhonen@metsa.fi

Itä-Lapin alue

Aluejohtaja Tapio Pouta
Metsähallitus Hallituskatu 10, 98101 Kemijärvi
Puh. 0205 64 7442
Sähköposti tapio.pouta@metsa.fi

Ylä-Lapin luonnonhoitoalue

Päällikkö Ari Siekkinen
Metsähallitus, PL 36 (Ivalontie 10), 99801 Ivalo
Puh. 0205 64 7712
Sähköposti ari.siekkinen@metsa.fi

Alueelliset ympäristökeskukset

Uudenmaan ympäristökeskus

PL 36, Asemapäällikönkatu 14, 00521 Helsinki
Puh. (vaihe) 09-148 881, fax: 09-1488 8295

Lounais-Suomen ympäristökeskus

Turun toimipiste
PL 47, Itsenäisyydenaukio 2, 20801 Turku
Puh. (02) 266 1777, fax (02) 266 1635 ja (02) 266 1730

Satakunnan toimipiste
Valtakatu 6, 28100 PORI
Puh. (02) 630 0700, fax (02) 630 0730

Hämeen ympäristökeskus

PL 131, Birger Jaarlin katu 13, 13101 Hämeenlinna
Puh. (03) 2420 111, fax (03) 2420 400 alueidenkäyttö- ja luonnonsuojeluosasto

Lahden toimipaikka
Kauppakatu 11 C (5. krs), PL 29, 15141 Lahti

Pirkanmaan ympäristökeskus

PL 297, Rautatienkatu 21 B (7. krs), 33101 Tampere
Puh. (03) 2420 111, fax (03) 2420 266

Kaakkois-Suomen ympäristökeskus

PL 1023, Kauppiamiehenkatu 4, 45101 Kouvola
Puh. (05) 7761, fax (05) 371 0893

Lappeenrannan sivutoimipaikka
Laserkatu 6, 53850 Lappeenranta
Puh. (05) 624 3294, fax (05) 624 3298

Etelä-Savon ympäristökeskus

Jääkärintie 14, 50100 Mikkeli
Puh. (015) 1911, 1.11.1999 alkaen (015) 74441, fax (015) 363 915

Pohjois-Savon ympäristökeskus

PL 1049, 70101 Kuopio
Puh. (017) 164411

Sepänkadun toimipaikka
Sepänkatu 2 B
Fax (017) 2625 464

Tutkimuksen toimipaikka BioTeknia
Neulaniementie 2 L 3
Fax (017) 2811 461

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus

PL 69, 80101 Joensuu
Puh. (013) 1411

Torikadun toimipaikka
Torikatu 36A, 4. krs
Fax (013) 123 622

Telkän tien toimipaikka
Käyntiosoite: Telkantie 8
Fax (013) 123 621

Keski-Suomen ympäristökeskus

PL 110, Ailakinkatu 17, 40101 Jyväskylä
Puh. (014) 697 211, fax (014) 614 273

Länsi-Suomen ympäristökeskus

Ympäristötalo
PL 262, Koulukatu 19, 65101 Vaasa
Puh. (06) 325 6511, fax (06) 367 5251

Kokkolan toimipaikka
PL 77, Torikatu 14, 67101 Kokkola
Fax (06) 367 5610

Seinäjoen toimipaikka
PL 156, Kalevankatu 11-13, 60101 Seinäjoki
Fax (06) 367 5351

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus

PL 124, Isokatu 9, 90101 Oulu
Puh. 08-3158 300, fax 08-3158 305, 3158 382

Kalajokilaakson osasto
Torikatu 40 B, 67100 Kokkola
Puh. 06-8279 111, fax 06-8279 910

Kainuun ympäristökeskus

PL 115, Kalliokatu 4 (4. ja 5. kerros), 87101 Kajaani
Puh. (08) 61 631, fax (08) 616 3629

Lapin ympäristökeskus

PL 8060, Hallituskatu 3, 96101 Rovaniemi
Puh. (016) 329 4111, fax (016) 310 340

Riistanhoitoyhdistykset

Etelä-Hämeen riistanhoitopiiri

- 001 Asikkalan, Harri Kolila, Rantatie 284, 17130 Vesivehmaa, puh. 03-784 4070, 0500-845 370
- 002 Forssan-Tammelan, Tero Saarikko, Peräläntie 14, 31130 Kojjärvi, puh. k. 03-4352760, 0400-537 847
- 003 Hattulan-Kalvolan, Seppo Wathén, Metsästäjänsuonkatu 5, 13700 Parolannummi, puh. 03-637 2821, 0400-716 137
- 004 Hauhon-Tuuloksen, Pekka Maula, Sotjalantie 75, 14700 Hauho, puh. k. 03-654 2468, 040-522 7005
- 005 Hausjärven-Riihimäen, Juhani Lahti, Länsitie 47, 11910 Riihimäki, puh. 019-721 771
- 006 Hämeenlinnan, Seppo Leiponen, Virvelintie 27 as 5, 13100 Hämeenlinna, puh. 050-598 0075, t. 03-645 2357
- 007 Janakkalan, Kari Sankala, Kaivotie 15 A 1, 01900 Nurmijärvi, puh. 040-529 4895
- 008 Jokiläänin (Humppila, Jokioinen, Ypäjä), Esko Taimila, Luhtitie 3 B 10, 31640 Humppila, puh. 03-437 7446, 0400-319 949
- 009 Lahden seudun (Lahti, Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä, Nastola), Matti Sundelin, Laulajankatu 2, 15810 Lahti, puh. k. 03-753 7376, t. 0400-870 172
- 010 Lammin, Juhani Lahti, Länsitie 47, 11910 Riihimäki, puh. 019-721 771
- 011 Lopen, Erkki Kauppi, Niittykuja 4 A, 12700 Loppi, puh. k. 019-440 549, 050-639 35
- 012 Padasjoen, Timo Holm, Haajastentie 58, 17470 MAAKESKI, 03-551 2080, 0400-254 537
- 013 Rengon, Martti Venäläinen, Kaivotie 6, 14300 Renko, puh. 03-618 5985, 0500-213 347
- 016 Urjalan, Kalevi Kannisto, Urjalantie 67, 31760 Urjala, puh. 03-546 0553, 040-546 1196

Etelä-Savon riistanhoitopiiri

- 051 Anttolan, Esko Hokkanen, Hoviraitti 13, 52100 Anttola. Puh. k. (015) 660 240, 0400 869 540.
- 052 Enonkosken, Antero Karvinen, Pietari Kylliäisen tie, 57710 Savonlinna. Puh. k. (015) 278 096, 0400 946 520.
- 053 Hartolan, Tero Suo, Pulkkinniementie 50, 19850 Putkijärvi. Puh. k. (03) 716 0342, 0400 658 399.

- 054 Haukivuoren, Raimo Pulliainen, Jokelantie 51, 51600 Haukivuori. Puh. k. (015) 662 678, 0500 460 337.
- 055 Heinolan seudun, Matti Nurminen, Seponkatu 7, 18150 Heinola. Puh. k. (03) 715 2970, (03) 849 3733, 049 476 801.
- 056 Heinäveden, Heimo Issakainen, Mäntykuja 3, 79700 Heinävesi. Puh. k. (017) 561 255.
- 057 Joroisten, Taito Tuovinen, Urheilutie 25, 79600 Joroinen. Puh. k. (017) 571 260, t. (017) 572 257, 040 527 4004.
- 058 Juvan, Eero Penttinen, Laurkankaantie 506, 51900 Juva. Puh. k. (015) 651 191, 050 598 8434.
- 059 Jäppilän, Kauko Huttunen, Matkustie 185, 77570 Jäppilä. Puh. k. (015) 427 112, 040 593 2720.
- 060 Kangaslammin, Niilo Pulkkinen, Pasonniementie 77, 79480 Kangaslampi. Puh. k. (017) 558 6299, t. (017) 5599 331, 040 500 7390.
- 061 Kangasniemen, Antti Mieskolainen, Jyväskylantie 700, 51200 Kangasniemi. Puh. k. (015) 636 813, 049 243 622.
- 062 Kerimäen, Pauli Natunen, Koirjärventie 41, 58200 Kerimäki. Puh. k. (015) 541 018, 049 255 206.
- 063 Mikkelin seudun, Ari Murtonen, Otramontie 4, 50100 Mikkeli. Puh. k. (015) 225 002, t. 020 444 6661, 049 259 753.
- 064 Mäntyharjun-Hirvensalmen, Seppo Tiihonen, Haukonsalmentie 5 A, 52550 Hirvensalmi. Puh. k. (015) 451 008, 049 753 848.
- 065 Pertunmaan, Kirsti Honkanen, Palstapolku 3, 19430 Pertunmaa. Puh. k. (015) 681 490, t. (03) 715 3557, 0400 354 495.
- 066 Pieksämäen, Pentti Ikäläinen, Karjalankatu 16 B 17, 76100 Pieksämäki. Puh. (015) 481 947, 040 508 1468.
- 067 Punkaharjun, Juhani Seppänen, Kanervatie 12, 58500 Punkaharju. Puh. k. (015) 441 355, t. (015) 734 1219.
- 068 Puumalan, Timo Reponen, Lukkarintie 2, 52200 Puumala. Puh. t. (015) 468 1056, 050 331 3154.
- 069 Rantasalmen, Ari Pyllkän, Kokkokankaantie 15, 58900 Rantasalmi. Puh. k. (015) 643 100, t. (015) 440 231, 050 598 1480.
- 070 Ristiinan, Veli Kovanen, Kaaritie 1, 52300 Ristiina. Puh. k. (015) 455 035, t. (015) 181 2242.
- 071 Savonrannan, Jouni Tanninen, Rasinmäentie 7, 58300 Savonranta. Puh. k. (015) 444 639, t. (015) 679 167, 050 5484 022.
- 072 Sulkavan, Matti Makkonen, Tuonivuorentie 11, 58700 Sulkava. Puh. k. (015) 676 329, t. 0204 467 344, 0400 258 279.
- 073 Sysmän, Arvo Tuominen, Välttimäentie 29, 19370 Nuoramoinen. Puh. k. (03) 717 6644, t. 020 416 0126, 0400 497 645.
- 074 Savonlinnan, Pentti Huttunen, Olavinkatu 35 C 33, 57130 Savonlinna. Puh. k. (015) 531 768, 049 155 114.
- 075 Virtasalmen, Risto Huuhka, Juvantie 574, 77330 Virtasalmi. Puh. k. (015) 622 180, 0400 150 222.

Kainuun riistanhoitopiiri

- 701 Hyrynsalmi-Ristijärvi, Sakari Pirinen, Hallantie 41, 89400 Hyrynsalmi, puh. 08-741043
- 702 Kajaani, Pekka Taussi, Ajomiehenkatu 2 C 16, 87250 Kajaani, puh. k. 08-627581, 040-5743719, rhy:n toimisto puh.+fax 08-628450, (av. ti 11.00-14.00), os. Tehdaskatu 1, 87100 Kajaani
- 703 Kuhmo, Olavi Pääkkönen, Suvantotie 22, 88900 Kuhmo, puh.+fax 08-650265, 040-5801572, sähköposti: olavi.paakkonen@rhy.inet.fi
- 704 Paltamo, Aaro Möttönen, Talonpojantie 4, 88300 Paltamo, puh.+fax 08-872454, k. 08-871990, 049-239805
- 705 Puolanka, Erkki Sutinen, Katajantie 7 B, 89200 Puolanka, puh.+fax 08-751916, 050-5205466
- 706 Sotkamo, Jarmo Huttunen, Pilkkitie 3, 88600 Sotkamo, Rhy:n toimisto: Pilkkitie 3, avoinna maanantaisin klo 16.00-17.30, puh.+fax rhy 08-6662921, k 08-6662045, 049-287751, sähköposti: smorhy@saunalahti.fi
- 707 Suomussalmi, Ilmari Tauriainen, Veikkolantie 84, 89800 Suomussalmi, Rhy:n toimisto: Syväyksenkatu 1 B 27, avoinna maanantaisin klo 17.00-19.00, puh. rhy 040-5924295
- 708 Vuolijoki, Juha Julkunen, Metsätie 7, 88270 Vuolijoki, puh. k 08-6885301, t 08-6885144, fax 08-6885440 (rhy), 0400-380885

Keski-Suomen riistanhoitopiiri

- 101 Ala-Keitele, Jorma Kinnunen, Keihästie 14, 44120 Äänekoski, puh. 014-513 016, 049-941 850
- 102 Hankasalmen, Juhani Kuoppala, Säkinmäentie 795, 41560 Säkinmäki, puh. 014-846 515
- 103 Itä-Päijänteen, Teuvo Vanhatalo, Pannuvuorentie 4, 19650 Joutsa, puh. 014-883 249
- 104 Jyväskylän seudun, Raija Mikkonen, Tammiperä 8 A 6, 40420 Jyskä, puh. 014-674 285, 040-5052 274

- 105 Jämsän seudun, Veli-Matti Lindeman, Oskarinpolku 2, 42300 Jämsänkoski, puh. 014-744 424
- 106 Kannonkosken-Kivijärven, Kari Holm, Peltokankaantie 68, 43800 Kivijärvi, puh. k. 014-481 332, t. 014-481 611, 040-5584 682
- 107 Karstulan-Kyyjärven, Mauri O Vilkas, Pääjärventie 2 A 3, 43500 Karstula, puh. 014-461 368
- 108 Keuruun, Mikko Honkanen, Iso-Huttulantie 54, 41970 Huttula, puh. 014-735 312, 0400-354 977
- 109 Kinnulan, Heikki Dahlbacka, Kallentie 7 as 4, 43900 Kinnula, puh. 014-485 525
- 110 Konneveden, Hannu Korhonen, Salmenkyläntie 23, 44300 Konnevesi, puh. 014-551 752, 0400-840 229
- 111 Laukaan, Juha Hänninen, Riihitie 14, 41400 Lievestuore, puh. 014-861 507, 0400-245 863
- 112 Multian, Pertti Mäkelä, Väärämäentie 189, 42600 Multia, puh. 014-752 221, 040-5017 801
- 113 Petäjäveden, Erkki Pirkkalainen, Kuivasmäentie 391, 41900 Petäjävesi, puh. 014-858 646
- 114 Pihtiputaan, Pertti Leinonen, Leppälähdentie 67, 44800 Pihtipudas, 014-562 158, 0400-646 579
- 115 Pyllkönmäen, Kalevi Kulla, Kessunkuja B 3, 35600 Halli, puh. 0400-954 963
- 116 Saarijärven, Kari Kunelius, Lehtolantie 266, 43250 Kolkanlahti, puh. 014-439 797, 040-5276 970
- 117 Suolahden-Sumiaisten, Pentti Kautto, Pitkämäentie 598, 44260 Vihijärvi, puh. 014-589 820
- 118 Toivakan, Kari Viinikainen, Kaupintie 5 C 8, 41520 Hankasalmi, puh. 014-841 908, 0400-908 249
- 119 Uuraisten, Rauno Salminen, Muurasmäentie 478, 41220 Höytiä, puh. 014-815 196, 0400-245 746
- 120 Vanhan-Korpilahden, Olavi Kaipainen, Nätiläntie 9, 40950 Muurame, puh. 014-3731 485, 040-5402 362
- 121 Viitasaaren, Petri Manninen, Joutsenkuja 8, 44500 Viitasaari, puh. 014-570 646, 050-5357 177

Kymen riistanhoitopiiri

- 151 Anjalan (Anjalankoski, ent. Anjala), Heikki Pasila, Muhniementie 98 A, 46960 Muhniemi, puh.k.(05) 367 5928, (05) 753 3228
- 152 Elimäen (Elimäki), Esko Viinanen, Kurjenkuja5, 45610 Korja, puh.k.(05) 382 2966, 0400-779 679
- 153 Etelä-Saimaan (Lappeenranta), Seppo Jaanu, Vapunkaari 1, 53500 Lappeenranta, puh/fax (05) 366 3804
- 154 Iitin (Iitti), Esko Londen, Kymentaantie 86, 47520 Iitti, puh.k.(05) 363 3804, 040-528 8804
- 155 Jaalan-Kuusankosken (Jaala, Kuusankoski), Pekka Mättö, Hakatie 6, 45200 KOUVOLA, puh/fax k.(05) 312 2151, 040-556 4922, e-mail: pekka.matto@ksnkedu.fi
- 156 Joutsenon (Joutseno), Esko Toikka, Pappilantie 17, 54100 Joutseno, puh.k.(05) 453 4788, t. 103 816 466, fax 103 816 466
- 157 Kymi-Karhulan (Kotka, ent. Kymi ja Karhula), Esa Raki, Kymioentie 7, 48600 Karhula, puh.k. (05) 262 190, 0500 555 107, t.(05) 232 3320, fax (05) 232 3392
- 158 Lemi-Taipalsaaren (Lemi,Taipalsaari), Matti Kurronen, Niemisentie 100, 54960 Vehkataipale, puh.k. (05) 418 2434, 050 584 0043, t. (05) 73 203
- 159 Luumäen (Luumäki), Pasi Laari, Rastaankuja 3A, 45700 Kuusankoski, k. (05) 379 4049, t. (05) 311 5208
- 160 Miehikkälän (Miehikkälä), Pauli Kontunen, Niemisentie 135, 49730 Muurikkala, puh.k. (05) 347 8145
- 161 Pyhtään, Lasse Rajala, Jonakorventie 99 A, 49720 Pyhtää, puh.k. (05) 343 3859, 049 752 181
- 162 Rautjärven (Rautjärvi), Antero Hinkkanen, Torikatu 15, 56800 Simpele, puh.k. (05) 437 1172, (05) 687 2254
- 163 Ruokolahden-Imatran (Ruokolahti, Imatra), Arto Lehto, Sivojankuja 11, 55700 Imatra, puh.k. (05) 473 2859
- 164 Savitaipaleen-Suomenniemen (Savitaipale, Suomenniemi), Ari Kylliäinen, Pien-Salajärventie 35, 54770 Heituinlahti, puh.k. (05) 467 849, 049-150 845
- 165 Sippolan (Anjalankoski, ent. Sippola), Lassi Ukkola, Opistontie 10, 46900 Anjalankoski, puh. k. (05) 317 1075, 050 588 5564, t. (05) 784 1656
- 166 Valkealan-Kouvola (Valkeala-Kouvola), Timo Sopanen, Kalliorinteentie 5, 45410 utti, puh.k.(05) 368 4851, 040-530 4767
- 167 Vanhan-Parikkalan alueen (Parikkala, Saari, Uukuniemi), Ilkka Tiainen, Louhimäentie 12, 59100 Parikkala, puh.k. (05) 483 190, t. 020 410 2540
- 168 Vehkalahden-Haminan (Vehkalahti, Hamina), Kyösti Penttinen, Kannusjärventie 340, 49570 Kannusjärvi, puh.k.(05) 345 2272, t. 0400-751 897

- 169 Virolahden (Virolahti), Tapani Rainio, Kirkontie 399, 49900 Virolahti, puh.k. (05) 357 3224, 050-526 9339
 170 Ylämaan (Ylämaa), Arto Pousi, Alatalonmäentie 87, 54460 Ylijärvi, puh. k.(05) 457 9055, t. 0400-938 348

Lapin riistanhoitopiiri

- 201 Enontekiön, Urho Keskitalo, PL 11, 99401 Enontekiö, puh.k. 016-521061, t. 016-556234, 049 393524
 202 Inarin, Erkki Martin, Saarineitamontie 24, 99800 Ivalo, puh. rhy 016-663815, 040 7291 375
 203 Kemijärven, Veikko Manninen, Metsämiehentie 31, 98120 Kemijärvi, puh.k. 016-822661, 0400 296 200
 204 Keminmaan, Juhani Isometsä, Kaupinerkintie 15, 95310 Liedakkala, puh.k. 016-275227, t. 0204634521
 205 Kittilän, livo Seppälä, Rengastie B 59, 99110 Kaukonen, puh.k. 016-654524
 206 Kolarin, Sulo Kylmämaa, Revonpolku 6, puh.k. 016-561414, 049 231714
 207 Muonion, Veli-Matti Heinonen, Aapontie 12, 99300 Muonio, puh.k. 016-532175, t. 0204105620, 049-395723
 208 Pelkosenniemen, Juhani Talvensaari, 98500 Pelkosenniemi, puh.k. 016-853416, t. 016-851217, 049-392243
 209 Pellon, Teuvo Harju, Pajutie 11, 95700 Pello, puh. k. 016-513350, t. 016-512749, 049-296007
 210 Posion, Martti Loukusa, Kaakkuritie 16, 97900 Posio, puh.k. 016-3721293, 049-321293
 211 Ranuan, Mikko Sarajärvi, Kuukasjärven 125, 97780 Kuukasjärvi, puh.k. 016-358637, 0400-391054
 212 Rovaniemen seudun, Matti Ylijääskö, Kaukonkuja 12 B 1, 96400 Rovaniemi, puh. rhy 016-383351
 213 Sallan, Kauko Ollila, Jalluntie 7, 98900 Salla, puh.k. 016-831893, 0400 850561
 214 Savukosken, Lahja Alajeiesiö, A 752 Hast Pj, 98999 Kemijärvi, puh.k. 016-841473, 049-395677
 215 Simon, Kauko Simoska, Ilvestie 1 A 1, 95200 Simo, puh.k. 016-266480, 0400-389900
 216 Sodankylän, Jorma Lappalainen, Metsävainiontie 60, 99600 Sodankylä, puh.k. 016-6615666, 049-394408
 217 Tervolan, Kari Kokkonen, Raanionperäntie 20, 95340 Loue, puh.k. 016-439605, 0400-290423
 218 Tornion, Pekka Kangas, Jokivarrentie 1953, 95400 Tornio, puh.k. 016-472008, t. 016-452597
 219 Utsjoen, Veikko Porsanger, Osma 99980 Utsjoki, puh.k. 016-678911, 049-223013
 220 Ylitornion, Väinö Hasa, Aukustinpolku 16, 95620 Aavasaksa, puh.k. 016-576392, 040 5203760

Oulun riistanhoitopiiri

- 251 Haapajärven-Reisjärven, Alpo Aho, Mäkitatu 8, 85800 Haapajärvi, puh. 08-762 371
 252 Haapaveden, Petri Puranen, Sulkakyläntie 179, 86600 Haapavesi, puh. 08-453 336
 253 Hailuodon, Jaakko Lepistö, 90480 Hailuoto, puh. 08-810 0425
 254 Haukiputaan, Seppo Korva, Greuksentie 39, 90860 Halosenniemi, puh. 08-540 9109
 256 Iin seudun (Ii, Kuvaniemi, Yli-Ii), Olli Kaisto, Pikkuniityntie 2, 91100 Ii, puh. 08-817 3789 k. 040-508 6875
 258 Kalajoen-Alavieskan,Terttu Heikkilä, Sarparannankuja 47, 85200 Alavieska, puh. 08-430 519
 259 Kempeleen-Oulunsalon, Arvo Isteri, Kylänpuolentie 461, 90460 Oulunsalo, puh. 08-521 2397
 260 Kiimingin-Ylikiimingin,Jaakko Kurttila, Kaivorannantie 11, 91300 Ylikiiminki, puh. 08-817 7343
 262 Kuusamon, Manne Liimatainen, Linkolantie 9, 93600 Kuusamo, puh. 049-255 460, rhy:n toimisto arkimaanantaisin puh. 08-852 1171
 263 Käsämäen, Teppo Kangas, Puusaarentie 276, 86710 Käsämäki, puh. 08-771 931
 264 Limingan seudun (Liminka, Lumijoki, Temmes), Tapio Järvelin, Paavolantie 83 D, 91900 Liminka, puh. 08-382 735
 265 Muhoksen, Toivo Portaankorva, Ratatie 29 C 1, 91500 Muhos, puh. 08-533 2378
 266 Nivalan, Leo Myllylä, PL 34, 85501 Nivala, puh. 08-766 477 k. 040-563 8048
 267 Oulaisten (Merijärvi, Oulainen, Vihanti), Kari Käräjäoja, Taanatie 11, 86300 Oulainen, puh. 08-473 502
 268 Oulun, Jussi Röyttä, Mikonkankaantie 32, 90650 Oulu, puh. 08-395 115 rhy, 08-395 719 k.
 270 Piippolan seudun (Kestilä, Piippola, Pulkvila, Pyhäntä), Sulo Heikkinen, Vainiontie 7, 92930 Pyhäntä, 08-812 3173 k. 050-

- 505 5012
 271 Pudasjärven, Heikki Herukka, Railontie 16, 93100 Pudasjärvi, puh. 08-821 196
 273 Pyhäjärven, Markku Fält, Kärkkäisentie 14, 86800 Pyhäsalmi, 08-780 421
 274 Raahen seudun (Pattijoki, Pyhäjoki, Raahe), Urho Kortessalo, Ouluntie 20 D 30, 92130 Raahe, puh. 08-223 6630
 275 Sievin, Sinikka Uusitalo, Reisjärventie 1242, 85470 Kiiskilampi, 08-480 983k. 0400-704 430.
 276 Siikajokilaakson (Rantsila, Ruukki, Siikajoki),Tauno Matela, Sammalkankaantie 152, 92400 Ruukki, puh. 08-271 077
 279 Taivalkosken, Risto Ylitalo, Posiontie 28 A, 93400 Taivalkoski, puh. 08-842 558 k. 0400-291 790
 280 Tyrnävän, Esko Keränen, Kirkkotie, 91800 Tyrnävä, puh. 08-545 1696
 281 Utajärven, Reijo Palo-oja, Patotie 19, 91600 Utajärvi, 08-542 1573 k.
 282 Vaalan, Reijo Olsbo, Järvitie 4, 91700 Vaala, 08-536 1900
 283 Ylivieskan, Mikael Levonen, Niemelänkyläntie 259, 84100 Ylivieska, puh. 08-428 691

Pohjanmaan riistanhoitopiiri

- 301 Alajärven, Olli Ikonen, Ikosentie 7, 62900 Alajärvi,puh.k.06-557 3463, 0400-567 758
 302 Alavuden-Töysän, Aimo Koivumäki, Lähteentie 11 as 2, 63300 Alavus, puh. k. 06-511 1888, 040-585 8151
 303 Evijärven-Kortesjärven, Allan Salo, Ylikoskentie 212, 62420 Kortesjärvi, puh.k. 06-488 7041
 304 Halsuan, Erkki Mastokangas,Perhontie 42,69510 Halsua. Puh. k. 06-863 6178
 305 Himangan, Juhani Kaustinen, Akolantie 8, 68100 Himanka, puh.k.06-875 040
 306 Härmän, Jukka Yliketola, Kivihuhdantie 362, 62300 Härmä, puh.k.06-484 5159
 307 Ilmajoen, Tauno Hill, Pukarantie 12, 61330 Koskenkorva, puh.k.06-422 9745
 308 Isojoen-Karijoen, Reijo Syväjärvi, Paasitie 4, 64900 Isojoki, puh.k.06-263 1249
 309 Jalasjärven, Kalevi Karonen, Vanhankirkontie 5, 61600 Jalasjärvi, puh.k.06-456 0747
 310 Jurvan, Juhani Hautala,Vuorontie 211, 66340 Sarvijoki, puh.k. 06-363 9261
 311 Kannuksen, Reijo Karppinen, Museotie 14 B 14, 69100 Kannus, puh.k.06-871 863
 312 Kauhajoen, Mauno Itäluoma, Ahtiaisentie 13, 61850 Kauhajoki as, puh.k.06-232 1777
 313 Kauhavan, Timo Hemminki, Hemmingintie 255, 62200 Kauhava, puh.k.06-435 2165
 314 Kaustisen, Erkki Kaustinen, Kaussentie 19, 69600 Kaustinen, puh.k.06-861 1516
 315 Kuortaneen, Jyrki Kaaranka, Rannantie 129, 63120 Leppälänkylä, puh.k.06-525 5491
 316 Kurikan, Asko Kahila, Jurvantie 46, 61300 Kurikka, puh.k.06-453 7650
 317 Kyrönmaan, Risto Roselius, Koulukatu 3-5 B 32, 65100 Vaasa, puh.k. 06-317 4310
 318 Kälviän-Ullavan, Martti Sallinen, Castrenintie 7, 68300 Kälviä, puh.k.06-835 0615
 319 Laihian, Martti Sarvela, Päkintie 82, 66400 Laihia, puh.k.06-477 1573
 320 Lappajärven-Vimpelin, Esa Pajala, Tammisentie 47, 62800 Vimpeli,puh.k.06-565 1601
 321 Lapuan, Hermann Sippola, Ylisippolantie 30, 62100 Lapua, puh.k.06-438 7533
 322 Lehtimäen-Soinin, Ahti Haukilehto, Ohrakuja 4, 63800 Soini, puh.k.06-528 1406
 323 Lestijärven, Hannu Änäkkälä, Lestijärventie 460, 69440 Lestijärvi, puh.k.06-863 7389
 324 Lohtajan, Mikko Uusitalo, Vattajantie 14, 68230 Lohtaja, puh.k.06-877 121
 325 Nurmon, Pertti Rinta-Nikkola, Haukantaival 16, 60200 Seinäjoki, puh.k.06-417 2308
 326 Perhon, Jouko Anttila, Kiveläntie 846, 69920 Oksakoski, puh.k.06-863 4222
 327 Peräseinäjoen, Markku Rantamäki, Nikolaintie 38, 61100 Peräseinäjoki, puh.k.06-417 4067
 328 Seinäjoen, Jussi Vuorinen, Hetanraitti 3, 60200 Seinäjoki, puh.k.06-412 0186
 329 Teuvan, Henry Koski, Karijoentie 39,64700 Teuva, puh.k. 06-267 2614
 330 Toholammin, Ossi Loukkaanhuhta,Ylätie 2, 69300 Toholampi, puh.k.06-885 940

- 331 Vetelin,Taisto Pollari, Kurunkaantie 10, 69700 Veteli, puh.k.06-862 1078
- 332 Ylistaron, Raimo Korkiavuori, Syrjänkuja 4, 61400 Ylistaro, puh.k.06-474 0633
- 333 Ähtärin, Kaarlo Kaartinen, Mäkitie 9, 63700 Ähtäri, puh.k.06-533 0538

Pohjois-Hämeen riistanhoitopiiri

- 352 Jalannin (Toijala ja Kylmäkoski), Heikki Koivisto, Heinäkankaantie 17, 37800 Toijala, puh. (03) 542 1123, 0400 983 527
- 354 Kangasalan, Kari Savolainen, Vesaniementie 8 R, 36200 Kangasala, puh. (03) 379 2712, 0400 666 573
- 356 Kuhmalahden-Sahalahden, Erkki Elkelä, Lemolankuja 2, 36420 Sahalahti, puh. (03) 376 3349, 0500 731 394
- 358 Kuhmoisten, Unto Sarvala, Välitie 3, 17800 Kuhmoinen, puh. koti (03) 555 1551, työ (03) 553 1500, 0400 900 862
- 360 Kurun, Jari Hemminki, Penkkilantie 135, 34300 Kuru, puh. koti (03) 473 3302, t.(03) 476 2741, 0400 177 823
- 362 Lempäälän seudun (Lempäälä, Pirkkala, Vesilahti ja Viiala), Hannu Koski, Kehrontie 540, 37420 Valkkinen, puh. (03) 373 9728, 0400 771 125
- 364 Längelmäveden (Juupajoki, Längelmäki ja Orivesi), Tapio Hautakangas, Suntialantie 66, 35100 Orivesi as., puh. (03) 335 4506, 0400 433 364
- 366 Mäntän seudun (Kuorevesi, Mänttä ja Vilppula), Jukka Kopra, Kalliotie 1 B 14, 35990 Kolho, puh. 0400 728 569
- 368 Nokian seudun (Nokia ja Ylöjärvi), Arto Lehtelä, Vahalahdentie 9, 37180 Sarkola, puh. (03) 340 5176
- 370 Pälkäneen ja Luopioisten, Raimo Salminen, Niementie 30, 36760 Luopioinen, puh. (03) 536 1384, 0400 176 726
- 372 Ruoveden, Hannu Penttilä, Kalevantie 9, 34600 Ruovesi, puh. (03) 476 2073, 049 767 770, fax (03) 476 4231
- 374 Sääksmäen-Valkeakosken, Reino Rantala, Kanervakatu 18, 37600 Valkeakoski, puh. (03) 584 0084
- 376 Tampereen, Ilkka Tamminen, Väinämöisenkatu 34 B 22, 33540 Tampere, puh. 0400 588 429
- 378 Teiskon, Juha Kaukonen, Kulkkilantie 402, 34260 Terälahti, puh. koti (03) 378 3874, työ (03) 212 6593
- 380 Virtain, Pekka Venäläinen, Hauhuuntie 374, 34800 Virrat, puh. koti (03) 475 6602, työ (03) 475 3124, 049 915 415

Pohjois-Karjalan riistanhoitopiiri

- 401 Enon, Asko Tolonen, Kolmikannantie 60, 81200 Eno, 013-763613, 040-5183613
- 402 Ilomantsin, Merja Peltola, Naarvantie 194 B 2, 81460 Käenkoski, 0400-192559
- 403 Joensuun seudun, Raimo Kinnunen, Suutarinkatu 20, 80100 Joensuu, 013-823174, 0400-374466
- 404 Juuan, Pertti Kaikkonen, Koskelantie 5, 83900 Juuka, 050-5437555
- 405 Kesälahden, Timo Kärnä, Kesälahdentie 30 A, 59800 Kesälahti, 013-6861223, 040-5656462
- 406 Kiteen, Hannu Tahvanainen, Havukkamäentie 21, 82510 Kiteenlahti, 013-428222, 0400-452178
- 407 Liperin, Vesa Pekkinen, Pappilantie 8, 83100 Liperi, 013-651080, 0400-399391
- 408 Nurmeksien, Terho Okkonen, Kuikantie 4, 75500 Nurmes, 013-430113, 040-5301727
- 409 Outokummun, Jouko Parviainen, Joutenkatu 28, 83500 Outokumpu, 013-555960, 050-5566960
- 410 Lieksan, Anssi Lukkarinen, Lepolantie 178 A, 81720 Lieksa, 0400-890815
- 411 Polvijärven, Veikko Sorsa, Joensuuntie 3, 83700 Polvijärvi, 013-631538, 0500-765850
- 412 Rääkkylän, Veli-Pekka Kaasinen, Metsolantie 37, 82335 Rasivaara, 013-667376, 040-5462329
- 413 Tohmajärvi-Värtsilän, Olavi Ehrukainen, Sannintie 59, 82360 Onkamo, 013-625593, 049-308012
- 414 Tuupovaaran, Gunnar Susi, Ruskosillantie 7 D 27, 82900 Ilomantsi, 013-882956, 049-241800
- 415 Valtimon, Eeva Lipponen, Pehkolantie 2, 75700 Valtimo, 013-450826, 049-174984

Pohjois-Savon riistanhoitopiiri

- 451 Iisalmen, Vilho Kaarakainen, Soinlahdentie 63, 74170 Soinlahti, puh/fax 017-742 403, 050-323 6028
- 452 Juankosken, Seppo Venäläinen, Pasuntie 6, 73500 Juankoski, puh/fax k. 017-613 209, t. 017-612 050, 040-515 1050
- 453 Kaavin, Juhani Hallikainen, Uunonpolku 14 as 1, 73600 Kaavi, puh/fax 017-662 639, 0400-276 296

- 454 Karttulan, Hannu Keinänen, Rapakontie 5, 71570 Syvänniemi, puh/fax 017-362 6486, 0400-882 423
- 455 Keitelelen, Eero Kanninen, Liekotie 1, 72600 Keitele, puh/fax 017-851 170
- 456 Kiuruveden, Toivo Karjalainen, Mäntytyie 1, 74700 Kiuruvesi, puh/fax 017-753 496, t. 0204087315, 0400-961 949
- 457 Kuopion, Arto Huttunen, Särkisentie 793, 72100 Karttula, puh/fax 017-362 8291, t. 017- 265 4514
- 458 Lapinlahden, Antti Pekkarinen, Kirkkotie 1 as 8, 43800 Kivijärvi, fax 014-481 047, 0400-142 434
- 459 Leppävirta-Varkauden, Unto Auvinen, Konnuksentie 516, 79100 Leppävirta, puh/fax 017-554 1248, 0400-203 725
- 460 Maaningan, Juha Martikainen, Onkivedentie 52 B, 71750 Maaninka, puh/fax 017-381 1003, 040-559 1421
- 461 Nilsjään, Matti Väätäinen, Haapaniementie 6, 73300 Nilsjä, puh/fax 017-463 1053, t. 017-366 2340, 050-564 3400
- 462 Pielaveden, Seppo Ruotsalainen, Saarisentie 12, 72400 Pielavesi, puh. 017-887 212, fax 017-887 228, t. 017-861 273, 040-586 2461
- 463 Rautalammin, Ossi Maukonen, PL 9, 77701 Rautalampi, puh/fax 017-531 354, t. 017-689 0131, 040-583 0802
- 464 Rautavaaran, Pekka Julkunen, Tulimäentie 24, 73900 Rautavaara, puh/fax 017-780 407, t. 017-688 5232, 0400-960 107
- 465 Riistaveden, Kalle-Pekka Weman, Lähemäentie 228, 71160 Riistavesi, puh/fax 017-721 641, 040-580 2313
- 466 Siilinjärven, Sirpa Vanhanen, Käärmelahdentie 250, 71890 Hamula, puh/fax 017-461 2116, 0400-012 562
- 467 Sonkajärven, Matti Herd, Kauppilantie 15, 74300 Sonkajärvi, puh/fax 017-761 483, t. 017-839 1200, 049-171 337, 050-555 4336
- 468 Suonenjoen, Seppo Hirvonen, Jalkalantie 99, 77600 Suonenjoki, puh/fax 017-510 167
- 469 Tervon, Jouko Voutilainen, Hämeenkuja 3, 72210 Tervo, puh/fax 017-387 2542, t. 017-387 2146, 049-371 365
- 470 Tuusniemen, Kalle-Pekka Weman, Lähemäentie 228, 71160 Riistavesi, puh/fax 017-721 641, 040-580 2313
- 471 Varpaisjärven, Eino Huttunen, Karsanlahdentie 7, 73230 Syväripää, puh/fax 017-774 152, 049-216 117
- 472 Vehmersalmen, Tenho Räsänen, Saahkarintie 65, 71380 Mustinlahti, puh/fax 017-386 5118, 049-242 909
- 473 Vesannon, Matti Niskanen, Turjamaantie 90, 72300 Vesanto, puh/fax 017-650 078, 0400-237 881, t. 017-650 267
- 474 Vieremän, Matti J. Eskelinen, Postinmäentie 24, 74200 Vieremä, puh/fax 017-714 346, 040-733 1310

Ruotsinkielisen Pohjanmaan riistanhoitopiiri

- 501 Kokkolanseudun, Leif Svartsjö, Strandvägen 17, 68500 Kronoby, 06-834 5772 hem/koti, 06-728 3070 arb/työ, 040-553 8067
- 502 Pedersöreenseudun, Harry Liljekvist, Kärlekavägen 61, 68560 Eugmo, h. 06-728 2011, 728 2211, 0500-361 345
- 503 Uudenkaarlepyynseudun, Sanfrid Ojalampi, Seminariegatan 8, 66900 Nykarleby, 06-722 0281
- 504 Vöyrinseudun, Olav Björk, Skidbacksvägen 19, 66600 Vörå, 06-383 2485, 050-554 9159
- 505 Vaasanseudun, Frey Forsbacka, Åldermansvägen 5, 66530 Kvevlax, h.+ fax. 06-346 0220, 0500-368 600
- 506 Maalahdenseudun, Ola Sandqvist, Trollstigen 3, 66140 Övermalax, 06-365 4135, 050-527 2366
- 507 Närpiönseudun, Ola Knöös, Risåsvägen 12, 64220 Yttermark, h. 06-225 6499, 0400-260 850
- 508 Lappväärtinseudun, Göran Uppstu, Lärkvägen 5, 64100 Kristinestad, h. 06-221 1469, tj. 06-221 1080

Satakunnan Riistanhoitopiiri

- 551 Ala-Satakunta, Heikki Kulmala, Piirakkakatu 1, 32700 Huittinen, puh.k. 02-569 633, t. 02-569 670, 0400-838 122
- 553 Euran seutu, Kari Valtonen, Maasilantie 24, 27500 Kauttua, puh.k. 02-865 0805, t. 02-865 1050, 0400-592 805
- 554 Harjavalta, Juha Koskinen, Nervanderinkiventie 2, 29200 Harjavalta, puh.k. 02-674 2790, t. 02-674 2280, 0400-539 839
- 555 Hämeenkyrö-Viljakkala, Esa Virtanen, Pahanojantie 741, 39100 Hämeenkyrö, puh.k. 03-371 8578, t. 03-371 5587
- 556 Ikaalinen-Jämijärvi, Aija Pihlajamäki, Pitkäniementie 372, 38800 Jämijärvi, puh.k. 02-547 6413, 0400-834 137
- 557 Kihniö, Matti Saastamoinen, Rinnatie 3, 39820 Kihniö, puh.k. 03-448 4342, t. 0102233644, 050-333 3644
- 558 Kokemäki-Kauvatsa, Pekka Isotalo, Liikkiöntie 5, 32810 Peipohja, puh.k. 02-546 7777
- 559 Lavian seutu, Hannu Lindstedt, Pyhänojantie 45, 38600 Lavia, puh.k. 02-557 1141
- 560 Lounais-Satakunta, Jari Toivonen, Savimaantie 10, 26840 Kortela, puh.k. 02-823 5031, t. 0204143624

561 Merikarvia, Alpo Mattila, 29940 Kuvaskangas, puh.k. 02-551 6551, t. 0204164628, 0400-515 138

562 Mouhijärven piiri, Olli Nuotio, Raivionkatu 3, 38210 Vammala, puh.k. 03-511 3262, 0500-437 601

563 Noormarkun seutu, Erkki Niinisalo, Kankaantie 13 B 6, 28760 Pori, puh.k. 02-648 6615, t. 0204807705, 040-512 7615

564 Parkano-Karvia, Kimmo Vesanto, Riihikatu 11, 39700 Parkano, puh.k. 03-448 3668, 0500-836 319

565 Pohjois-Satakunta, Tapio Loukkaanhuhta, Isoviidantie 76, 38700 Kankaanpää, puh.k. 02-578 8889, 040-550 0001

566 Pori, Kauko Viro, Lyttiläntie 799, 28190 Pori, puh.k. 02-649 1415, 0400-595 707

567 Punkalaidun, Kalervo Lopenen, Sammaljoentie 160, 31900 Punkalaidun, puh.k. 02-767 5175, t. 02-561 912, 050-529 1570

568 Sastamala, Kari Kumpulainen, Peltokuja 10, 38210 Vammala, puh.k. 03-514 3994

569 Siikainen, Pertti Pettersson, Kankaanpäntie 5, 29810 Siikainen, puh.k. 02-552 1421, 040-551 1361

570 Säköylä-Köyliö, Pekka Väinölä, Akilantie 9, 27710 Köyliö, puh.k. 02-554 1505, t. 02-867 0418

571 Ulvilan piiri, Pertti Honkanen, Kerputie 7, 29250 Nakkila, puh.k. 02-537 2277

Uudenmaan riistanhoitopiiri

601 Askolan-Pukkilan, Harri Snirvi, 58 E, 07590 Huuvari, puh. t. 019-5471 315, k. 019-6631 993, 040-5660 693

602 Helsingin, Veikko Seuna, Ratavallintie 2a B, 00720 Helsinki, puh. t. 09-3872 944, k., 0500-458 357

603 Hyvinkään, Heino Polvinen, Mikontie 5, 05400 Jokela, puh. t. 09-7712 141, k. 09-4172 275, 0500-428 965

604 Karjalohjan, Heikki Uusi-Äijö, Vuokontie 1, 09120 Karjalohja, puh. t., k. 019-355 887, 050 5276 187

605 Keski-Uusimaan, Veikko Seuna, Suokaarteentie, 04350 Nahkela, puh. t. 09-3872 944, k. 09-2752 780, 0500-458 357

606 Lapinjärven, Esa Liljeqvist, Hallonbackantie 23, 07830 Pukaro, puh. t. 019-5055 222, k. 019-613 186,

607 Lohjan, Risto Munck, Pitkätatu, 08150 Lohja, puh. t. 019-324 841

608 Myrskylä-Artjärven, Niilo Salminen, Tetomintie 207, 07720 Malmgård, puh. t., k. 019-5246 418

609 Mäntsälän, Taisto Varpa, Etolantie 100, 04920 Saarentaus, puh. t. 019-6855 228, k. 019-6855 228, 0400-603 715

610 Nummi-Pusulan, Arto Hiidensalo, Hirviöntie 328, 03850 Pusula, puh. t. 09-2265 631, k., 040-562 2076

611 Nurmijärven, Erpo Handolin, Krannilanpolku 3 C 38, 01900 Nurmijärvi, puh. t. 09-878 92312, k. 09-2765 688, 040-5165 582

612 Orimattilan, Pertti Oksanen, Päärniläntie 169, 16300 Orimattila, puh. t. 03-7777 696, k. 03-7772 283, 0400-459 222

613 Pornaisten, Seppo Norres, Hakalanpolku 36, 07190 Halkia, puh. t., k. 019-6648 341, 040-5088 893

614 Ruotsinpyhtään, Erkki Paavola, PL 28 A, 07970 Ruotsinpyhtää, puh. t. 019-618 473, k. 019-618 401, 049-305 573

615 Sammatin, Risto Eklund., 09220 Sammatti, puh. t. 09-6966 431, k. 019-356 213, 049-414 741

616 Vihtin ja Karkkilan, Pekka Koponen, Ahmoontie 195, 03400 Vihti, puh. t., k. 09-2245 531, 0500-546 576

617 Porvoon, Bror Tallberg, Puomitie 20, 06150 Porvoo, puh. t. 019-5247 711, k. 019-667 660,

619 Tammisaaren, Kaj Werner, Niittytie 3, 10600 Tammisaari, puh. t., k. 019-2413 407, 040-5835 791

620 Espoon-Kauniaisten, Antti Ahola, Karhusuonoja 31, 02810 Espoo, puh. t. 09-863 6636, k., 0500-699 928

621 Hankoniemen, Jouko Kallio, Käpypolku 9, 10900 Hanko, puh. t. 019-2244 411, k. 019-2484 807, 050-5539 090

622 Vantaan, Martti Palokas, Retkitie 6, 01200 Vantaa, puh. t. 09-2731 133, k. 09-8764 638, 050-552 0970

623 Inkoon-Snappertunan, Ralf Wide, Farleden 7, 10210 Inkoo, puh. t., k. 09-2211 881, 0400-775 252

624 Karjaan, Rainer Berndes, Kroggård, 10300 Karjaa, puh. t., k. 019-230 212, 040-5536 902

625 Kirkkonummen, Hans Holopainen, Tammitie 9, 02400 Kirkkonummi, puh. t., k. 09-295 3510, 0400-617 726

626 Liljendalin, Rainer Evertson, Granholmsvägen 4, 07880 Liljendahl, puh. t. 019-521 6100, k. 019-616 350,

627 Pernaja-Loviisan, Kimmo Tukia, Ormbergsvägen 19, 07910 Valkom, puh. t. 019-515 333, k. 019-515 737,

628 Pohjan, Jouni Vehma, Majstrand, 10480 Antskog, puh. t. 02-7750 245, k. 019-2457 019, 040-5082 504

629 Sipoon, Markus Raevuori, Sandkilsvägen 150, 06880 Kärrby, puh. t., k. 09-2728 563, 0400-910 287

630 Siuntion, Börje Berglund, Grennäsavägen 305, 02580 Sjundeå, puh. t. 010-566 2207, k. 09-2561 225, 0400-405 451

631 Tenholan, Mikael Wikström, Krokbyvägen 115, 10520 Tenala, puh. t/k. 040-5013 524

Varsinais-Suomen riistanhoitopiiri

651 Alastaron, Esko Koivisto, Kirvesmiehentie 3, 32440 Alastaro, puh. 02-7641 130

652 Kalannin seudun (Uusikaupunki), Arto Viitanen, Sotkakuja 10, 23500 Uusikaupunki, puh. 02-8421 610

653 Kemiönsaaren (Dragsfjärd, Kemiö ja Västankfärd), Tore Björkman, Lammala, 25830 Västankfjärd, puh. 02-427 777

654 Kiskon piirin (Kiikala, Kisko ja Suomensjärvi), Sakari Virtanen, Rekijöentie 41 C, 25390 Kiikala, puh. 02-7387 390

655 Laitilan seudun (Kodisjoki, Laitila ja Pyhäntä), Pasi Vuorio, Tammikuja 6, 23800 Laitila, puh. 0500-606 725

656 Loimaan seudun (Loimaan kapunki, Loimaan mlk. ja Mellilä), Hannu Huhti, Köyliöntie 374, 32250 Kojonkulma, puh. 02-7676 330, 050-5698 785

657 Marttilan seudun (Koski TI, Marttila ja Tarvasjoki), Tiina Lietzén, Suvitie 4, 21490 Marttila, puh.02-4845 750, 0500-801 709

658 Maskun seudun (Masku, Naantali, Nousiainen, Raisio, Rusko ja Vahto), Timo Lintonen, Ritvalantie 4, 21250 Masku, puh. 02-4329 297

659 Mynämäen alueen (Askainen, Lemu, Mietoinen ja Mynämäki), Matti Lehto, Takala, 21230 Lemu, puh. 02-4314 870

660 Paimionlahden (Paimio ja Sauvo), Arto Hentula, Linnunpääntie 41, 21530 Paimio, puh. 02-4709 840

661 Paraisten, Måns Ulenius, Sysilähdentie 104, 21600 Parainen, puh. 02-4585 382

662 Perniön seudun (Perniö ja Särkisalo), Esko Lehti, Ojalantie 4, 25500 Perniö, puh. 02-7357 215

663 Pöytyän seudun (Karinainen, Oripää, Pöytyä ja Yläne), Jukka Pulkkinen, Vilhontie 9, 21870 Riihikoski, puh.02-4861 577

664 Rymättylän-Merimaskun, Raimo Fabritius, Killaistentie 224, 21160 Merimasku, puh. 02-4369 856, 040-5542 002

665 Salon seudun (Halikko, Kuusjoki, Muurla, Pertteli ja Salo), Pasi Aaltola, Kaukavuorenkatu 28, 24130 Salo, puh. 02-7317 901

666 Turun seudun (Aura, Kaarina, Lieto, Piikkiö ja Turku), Pekka Nolvi, Luostarinkatu 8 B 39, 20700 Turku, puh. 02-2314 599

667 Vakka-Suomen (Kustavi, ent. Lokalahti, Taivassalo, Vehmaa ja Velkua), Eikka Lahti, Vinkkiläntie 18, 23200 Vinkkilä, puh. 02-4332 462, 049-976 907

668 Turunmaan saariston (Houtskari, Iniö, Korppoo ja Nauvo), Joakim Dahlen, Klockaräng B 10, 21660 Nauvo, puh.02-4651 374, 040-5071 484

669 Someron, Eero Järvinen, Heikintie 31, 31400 Somero, puh. 02-7485 003

Alueelliset maanmittaustoimistot

Maanmittauslaitoksen alaisuudessa toimii 13 alueellista maanmittaustoimistoa, joilla on toimipisteitä 43 paikkakunnalla. Toimistoista saa tietoja maanomistuksesta.

Uudenmaan maanmittaustoimisto

Helsinki

Opastinsilta 12 C, PL 86, 00521 Helsinki
puh. 0205 41 5100, fax 0205 41 5170, 0205 41 5222

Helsinki/Pääpostitalo

Mannerheiminaukio 1 A, PL 813, 00100 Helsinki
puh. 0205 41 5104, fax 0205 41 5106

Lohja

Vihdinkatu 2, 08100 Lohja
puh. 0205 41 5700, fax 0205 41 5730

Porvoo

Linnankoskenkatu 28 A, 06100 Porvoo
puh. 0205 41 5750, fax 0205 41 5780

Varsinais-Suomen maanmittaustoimisto

Turku

Itsenäisyydenaukio 2, PL 40, 20801 Turku
puh. 0205 41 4000, fax 0205 41 4109

Salo

Kirkkokatu 10 B, 24100 Salo
puh. 0205 41 4141 ja 0205 41 4131, fax 0205 41 4130

Maarianhamina

Torggatan 16, PL 68, 22101 Maarianhamina

puh. 0205 41 130, fax 0205 41 6425

Hämeen maanmittaustoimisto

Hämeenlinna

Koulukatu 13, PL 117, 13101 Hämeenlinna

puh. 0205 41 135, fax 0205 41 4200

Lahti

Kirkkokatu 12 A, PL 11, 15141 Lahti

puh. 0205 41 6070, fax 0205 41 6071

Pirkanmaan-Satakunnan maanmittaustoimisto

Tampere

Näsilinnankatu 48 D, PL 97, 33101 Tampere

puh. 0205 41 6100, fax 0205 41 6140

Ikaalinen

Kauppakatu 12, PL 31, 39501 Ikaalinen

puh. 0205 41 6150, fax 0205 41 6160

Orivesi

Keskustie 26, PL 13, 35301 Orivesi

puh. 0205 41 6170, fax 0205 41 6180

Pori

Isolinnankatu 22 B, PL 123, 28101 Pori

puh. 0205 41 6000, fax 0205 41 6031

Huittinen

Lauttakylänkatu 4, PL 43, 32701 Huittinen

puh. 0205 41 6055, fax 0205 41 6069

Rauma

Valtakatu 6, PL 147, 26101 Rauma

puh. 0205 41 6040, fax 0205 41 6045

Kaakkois-Suomen maanmittaustoimisto

Kouvola

Kauppamiehenkatu 4, PL 1070, 45101 Kouvola

puh. 0205 41 6200, fax 0205 41 6201

Lappeenranta

Pormestarinkatu 1, PL 62, 53101 Lappeenranta

puh. 0205 41 6260, fax 0205 41 6299

Parikkala

Virastotalo

Parikkalantie 45, 59100 Parikkala

puh. 0205 41 6290, fax 0205 41 6294

Etelä-Savon maanmittaustoimisto

Mikkeli

Jääkärintie 10, PL 69, 50101 Mikkeli

puh. 0205 41 4300, fax 0205 41 4310

Savonlinna

Olavinkatu 24, PL 43, 57131 Savonlinna

puh. 0205 41 4370, fax 0205 41 4380

Pohjois-Savon maanmittaustoimisto

Kuopio

Hallituskatu 12, PL 1052, 70101 Kuopio

puh. 0205 41 4451 ja 0205 41 4448, fax 0205 41 4437

Iisalmi

Riistakatu 2, 74100 Iisalmi

puh. 0205 41 4404, fax (017) 81 6866

Pohjois-Karjalan maanmittaustoimisto

Joensuu

Kauppakatu 40 B, PL 79, 80101 Joensuu

puh. 0205 41 6800, fax 0205 41 6801

Nurmes

Kirkkokatu 14, 75500 Nurmes

puh. 0205 41 6900, fax 0205 41 69

Keski-Suomen maanmittaustoimisto

Jyväskylä

Kankaankatu 17, PL 56, 40101 Jyväskylä

puh. 0205 41 4710 ja 0205 41 4711, fax 0205 41 4799

Saarijärvi

Sivulantie 11, PL 121, 43101 Saarijärvi

puh. 0205 41 170, fax 0205 41 4798

Pohjanmaan maanmittaustoimisto

Vaasa

Wolffintie 35, PL 332, 65101 Vaasa

puh. asiakaspalvelu 0205 41 6535, 0205 41 6536, 0205 41 6537

fax 0205 41 6500

Reowell Center

Raastuvankatu 19 C, 65100 Vaasa

puh. (06) 325 2910, fax (06) 325 1555

Närpiö

Närpiöntie 4, PL 14, 64201 Närpiö

puh. asiakaspalvelu 0205 41 6450, fax 0205 41 6449

Vöyri

Vöyrintie 18, PL 2, 66601 Vöyri

puh. asiakaspalvelu 0205 41 6555, fax (06) 383 2323

Kokkola

Kaarlelankatu 27, PL 1008, 67101 Kokkola

puh. 0205 41 6300 ja 0205 41 6332, fax 0205 41 6390

Pietarsaari

Asematie 1, 68600 Pietarsaari, puh. 0205 41 6360 ja 0205 41 6363

fax 0205 41 6362

Alajärvi

Paavolantie 1, PL 22, 62901 Alajärvi

puh. 0205 41 4640, fax 0205 41 4641

Kurikka

Laurintie 2, PL 2, 61301 Kurikka

puh. 0205 41 4660, fax 0205 41 4661

Seinäjoki

Keskuskatu 17, PL 123, 60101 Seinäjoki

puh. 0205 41 4680, fax 0205 41 4681

Lapua

Virastotalo, PL 36, 62101 Lapua

puh. 0205 41 4600, fax 0205 41 4602

Pohjois-Pohjanmaan maanmittaustoimisto

Oulu

Kansankatu 53, PL 121, 90101 Oulu

puh. 0205 41 4804, 0205 41 4861 ja 0205 41 4895, fax 0205 41 4930

Ylivieska

Valtakatu 4, PL 29, 84101 Ylivieska

puh. 0205 41 6602, fax 0205 41 6600

Kainuun-Koillismaan maanmittaustoimisto

Kajaani

Kalliokatu 2, PL 168, 87101 Kajaani

puh. 0205 41 190, fax 0205 41 6705

Kuusamo

Kaiterantie 20, 93600 Kuusamo

puh. 0205 41 6770, fax 0205 41 6790

Pudasjärvi

Toritie 1, 93100 Pudasjärvi

puh. 0205 41 6795, fax 0205 41 6796

Lapin Maanmittaustoimisto

Rovaniemi

Hallituskatu 1-3 B, PL 8009, 96101 Rovaniemi

puh. 0205 41 4500, fax 0205 41 4550

Ivalo

Ivalontie 10, PL 48, 99801 Ivalo

puh. 0205 41 4595, fax 0205 41 4599

Tornio

Suensaarenkatu 2, PL 4, 95401 Tornio

puh. 0205 41 4574, fax 0205 41 4575

Kemijärvi

Kirkkokatu 16, 98100 Kemijärvi

puh. 0205 41 6750, fax 0205 41 6760